

Zápis do kroniky mesta za rok 2001 schválený
uznesením MsZ č. 235/2004 zo dňa 26.2. 2004.

PhDr. František Bábela,
kronikár

Ing. Peter Mináč,
primátor

Novoročný vinš do tretieho tisícročia

Nuž, čo ti popriať, Slovensko naše,
vlasť moja, vekmi sužovaná?
Čo omína ťa,
aké zlo odohnať od teba,
čo tajíš v smutných očiach?
Čo povinšovať ti do tretieho tisícročia?

Slobody azda viacej,
krajina milovaná,
slobody predovšetkým.
Ale bez biedy.
A bez ďalšieho pána.
Bez zlodejiny a bez mafií.

Ej, mrcha časy sme žili
vždy čosi nám chýbalo.
Ak biedy začas nebolo,
slobody bolo málo.
Keď po Silvestri rozbrieždi sa,
zasneženú krajinu

požehnajú novoročné zvony,
keď v premrznutom chráme kňaz
k prvej modlitbe sa skloní,
s barborou v ruke,
rozkvitnutou vetvičkou
z poľnej čerešne na podhorí,
pastelkami vyfarbenou cestičkou
do tretieho tisícročia
namaľovanou detskou rúčkou
na školskom výkrese
Slovensko – nevesta krojovaná,
vykročí za svojimi snami
do nového rána.

František Bábela

Vítali sme Nový rok

Azda ani najstarší obyvatelia Tisovca si nespomínajú, žeby sa príroda tak vytrvalo bránila snehovej nádielke, ako do začiatku zimných mesiacov roku 2000 až po nový rok 2001, ktorý privítalo tisovské námestie bez absolútnej známky typicky zimnej zasneženej scenérie. To však nijako neubralo na výbornej nálade viac ako päťstovke prevažne mladých obyvateľov Tisovca, ktorí sa prišli tesne pred silvestrovskou polnocou rozlúčiť na námestie Dr. V. Clementisa pred radnicu mestského úradu so starým rokom 2000 a privítať nový rok 2001.

V úvodnom rozlúčkovom ceremoniále prišli v dobových historických kostýmoch poslanci mestského zastupiteľstva od kultúrneho strediska pred budovu radnice na čele s primátorom mesta Ing. Petrom Mináčom a viceprimátorkou Mgr. Evou Manicovou, kde ich vreším potleskom privítali zhromaždení Tisovčania vedno s početnými hosťami, čo trávili posledné i prvé dni na prelome milénia v Tisovci. Potom, ako zvony evanjelického kostola ohlásili polnoc, sa prítomným občanom prihovoril primátor Ing. Peter Mináč, ktorý okrem želania všetkého najlepšieho, splnenia túžob a prianí, zdravia, šťastia, radosti, optimizmu a porozumenia podčiarkol fakt jedinečnosti prelomovej chvíle dvoch tisícročí, čo vo svojom živote zažije iba zlomok generácie mladých ľudí, ale vlastne aj tých skôr narodených, takže vstup do nového milénia by nás všetkých mal inšpirovať k tvorivým činom v duchu vzájomnej úcty, lásky, tolerancie a porozumenia. Potom nasledovalo vítanie roka 2001 hlučnou zábavou a veľkolepým pestrofarebným ohňostrojom v približne štvrt hodinovom trvaní.

V tú noc sme oslovili niekoľkých náhodných respondentov a položili sme im jedinú otázku: „Čo Vám priniesol rok 2000, v čom sa splnili vaše očakávania, v čom nie a čo sľubujete od roku 2001?“

V.P./THP pracovník, lyžiar/ : Rok 2000 priniesol nečitateľnú politickú scénu na Slovensku a zrealnenie cien. Očakával som zoštíhlenie štátnej správy, lež

vyzerá to tak, že úrady úradujú len pre úrady a nie pre občana. No a sľubujem si predovšetkým zlepšenie a stabilizáciu politickej a hospodárskej situácie.

J.M./dôchodca, predseda MSSD/ : Najväčšiu radosť mi priniesli moje deti, úspechy mužského spevokolu a opravená strecha na dome Štefana Marka Daxnera. A čo čakám? Okrem dobrého zdravia pre celú rodinu umúdrenie na politickej scéne a zabezpečenie peňazí na opravu plynofikácie Daxnerovho domu, čím sa zachráni kultúrna pamiatka zapísaná v ústrednom zozname.

Ing. D.H./amatérsky archeológ, historik a bádateľ/: V podstate sa plnili asi tak na 90%, najmä v oblasti bádateľských výsledkov. Nesplnili sa najmä v oblasti ekonomickej, keď sa absencia financií už stala národným športom. Napriek tomu verím, že tohto roku sa splnia moje tajné sny a úspešne sa zavŕši plánovaný výskum na historickej lokalite pri Tisovci./ Možno aj s prevratným objavom, na ktorý eventuálne dostanem od Európskej únie grant vo výške aspoň niekoľko miliónov eur./

J. H./večne začínajúci autor, t. č. nezamestnaný/ : Nič. V tejto krajine absolútne nič. Mue nihil, tue nihil, et an bloc nihil!

/Juraj Antalík, Tisovský mesačník 2001, dvojčíslo 1-2/

Z novoročného vinšu primátora:...“V ľuďoch musíme hľadať a nachádzať všetko to, čo je dobré, prospešné a inšpirujúce, to, čo nás spája a čo v nás prebúdza pocity spolupatričnosti. Nech nás všetkých v tomto roku spája spoločná túžba po lepšej a krajšej budúcnosti, nech nás neoddeľuje od seba vlastné sebecko či nevraživosť voči každému, kto má iný názor, iné postavenie, inú stranícku príslušnosť. Nie nenávisť, ale porozumenie a láska – to je jediná schodná cesta do budúcich dní“...

/Ing. Peter Mináč, Tisovský mesačník 2001, dvojčíslo 1-2/

Novoročné pranie šéfredaktora Tisovského mesačníka: „Moje novoročné pranie všetkého dobrého, zdravia, šťastia, pokoja, pohody a zdaru, nech nájde všetkých ľudí dobrej vôle žijúcich v našom meste, na Slovensku

i v celom širom svete, aby sme spoločne dokázali vytvoriť základy lepšej spoločnosti zajtrajška pre našich potomkov v novom tisícročí.“

/Štefan Sabó, Tisovský mesačník 2001, dvojčíslo 1-2/

Samospráva

Decentralizácia štátnej moci, presun kompetencií z centrálnych štátnych orgánov na orgány samosprávy, od ktorého si tí dole sľubovali zlepšenie pomerov v obciach a mestách, najmä ozdravenie ich neutešenej finančnej situácie, prebieha príliš zdĺhavo a spomalene. Nové legislatívne opatrenia i zásahy výkonnej moci neprinášajú nič pozitívneho pre zlepšenie života občanov – jednotlivcov i samosprávnych orgánov so všetkými ich verejnými korporáciami.

Výrazom nespokojnosti Tisovčanov so súčasnou ekonomickou situáciou v štáte i v meste je **otvorený list predsedovi vlády SR i predsedovi NRSR**, ktorý im vo februári zaslali predstavitelia mestskej samosprávy spolu s predsedami deviatich záujmových združení mesta Tisovec. Takto si v ňom sťažujú na zhoršujúcu sa sociálnu situáciu najzraniteľnejších vrstiev spoločnosti: mladých ľudí, dôchodcov a chudobných vôbec: „Vážený pán predseda vlády SR a vážený pán predseda Národnej rady SR, predsedovia záujmových združení mesta Tisovec v zastúpení svojich členov a poslanci mestského zastupiteľstva v zastúpení občanov mesta a mládežnícka samospráva reprezentujúca mladých ľudí v meste verejne vyhlasujú nesúhlas so súčasnou ekonomickou situáciou, ktorá najviac postihuje mladých ľudí, dôchodcov a sociálne slabé vrstvy.

Je to citeľné najmä v našom okrese Rimavská Sobota, ktorý roky vykazuje najvyššiu mieru nezamestnanosti, čo samozrejme ovplyvňuje život v našom meste.

Vládou prijaté opatrenia a Národnou radou Slovenskej republiky schválené zákony, vyúsťujúce do značného zvyšovania životných nákladov a markantného znižovania životnej úrovne najmä od roku 2001 vážne ohrozujú

aj samotný chod a existenciu mesta ako aj fungovanie jeho samosprávnych funkcií.

Dôkazom toho je aj deficitný rozpočet mesta, ale aj odchod ekonomicky produktívnych mladých ľudí mimo hraníc okresu a čo je horšie, aj mimo hraníc republiky.

Vážený pán predseda vlády SR a vážený pán predseda Národnej rady SR, žiadame Vás, aby ste sa vážne a urýchlene zaoberali problémami, ktoré trápia našich občanov namiesto problémov, ktoré trápia politikov v Bratislave a prijali konkrétne opatrenia na ich riešenie. V Tisovci dňa 22. 2. 2001.“

/List podpísali primátor mesta a predsedovia deviatich miestnych občianskych združení./

V priebehu mesiaca reagoval na list Tisovčanov predseda NRSR Jozef Migaš touto odpoveďou: „Vážený pán primátor, oboznámil som sa s obsahom otvoreného listu predstaviteľov mesta Tisovec. Primerane mojim možnostiam často navštevujem regióny, stretávam sa s ľuďmi a viem o ťažkej sociálnej situácii občanov, dôchodcov a mladých ľudí. Podmienkou dosiahnutia základnej zmeny v rozvoji ekonomiky je a bola jej stabilizácia, poriadok v procese privatizácie, ozdravenie finančných inštitúcií s cieľom zabrániť neúmernému zadĺženiu štátnej pokladnice.

Aj podľa môjho názoru vyššie uvedené, hoci aj nevyhnutné opatrenia sa uskutočňujú pomalšie, ako by sa žiadalo a aj to zhoršuje už aj tak nepriaznivú sociálnu situáciu slabších vrstiev obyvateľstva.

Osvedčujem sa, že tak ako doteraz, mojou prioritou je a bude transformácia spoločnosti tak, aby jej negatívne dopady neprekročili sociálnu únosnosť. S prihliadnutím na vývojové tendencie hospodárstva SR možno predpokladať jeho postupné oživenie. V tomto smere primerane mojej právomoci konám a budem konať. S úctou Jozef Migaš, v. r.

Rozpočet na rok 2001

Majetok a úverové zaťaženie mesta

Rozpočet mesta na rok 2001 schválili poslanci MsZ už 21. decembra 2000 v týchto hodnotách: v príjmovej časti vo výške 13,000.000,- Sk, vo výdavkovej časti v sume 13,943.000,- Sk. Finančné oddelenie MsÚ ho detailne rozpracovalo v obvyklej skladbe s tradičnými položkami.

V tejto súvislosti nemožno nekonštatovať – všeobecne adresne o Tisovci – že dopad transformačného procesu s jeho nekonečnými finančnými reštrikciami sa na živote našich obcí a miest prejavuje už dlhodobo traumatizujúco najmä skrze ich každoročné rozpočty, oklieštené, deficitné, provizórne, umožňujúce sotva holé prežitie. V snahe predísť finančnému krachu predávajú obce s ťažkým srdcom po desaťročia udržiavaný a zveľaďovaný svoj nehnuteľný majetok, zafažujú sa neraz aj enormnými úvermi. Výnimkou nie je ani Tisovec, hoci kritická situácia mu zatiaľ nehrozí, ale mnohé zamýšľané a potrebné rozvojové programy musí obmedzovať, rušiť, odkladať ad acta – na lepšie časy.

Majetok mesta k 31. 12. 2001:

Bežný účet	307.265,30 Sk
Finančný majetok	28.182,78 Sk
Hmotný, nehmotný majetok	342,358.168,93 Sk
Záväzky	573.657,50 Sk
Pohľadávky	1,986.412,05 Sk
Podielový majetok	3,679.382,00 Sk
Majetok spolu	348,933.069,49 Sk

Spolupráca mesta s maďarským mestom Putnok:

Už na slávnostnom zasadnutí MsZ dňa 16. decembra 2000 bolo vyhodnotené plnenie doterajšej zmluvy o spolupráci medzi obidvoma partnerskými mestami za rok 2000 a bola zároveň podpísaná zmluva o ďalšej spolupráci roku 2001 v týchto oblastiach:

- výmena miestnych periodík /Tisovský mesačník a Gomori Hírmondo/
- získavanie poznatkov a výmena skúseností mládežníckej samosprávy mesta Putnok a mesta Tisovec v rámci partnerstva týchto samospráv
- získavanie poznatkov z reformy verejnej správy v Maďarsku z oblasti školstva, zdravotníctva a sociálneho zabezpečenia /v apríli pracovný seminár v Tisovci/
- spolupráca klubov dôchodcov
- spolupráca s výmenou skúseností medzi základnými školami a gymnáziami
- spoločná účasť na Challenge day /v mesiaci máji/
- lyžiarske sústreďenie v Tisovci s výcvikom maďarských partnerov /február-marec/
- prezentácia podnikateľských aktivít na výstave Gömör-expo /apríl-máj/
- prezentácia remesiel a špecialít maďarskej kuchyne v Tisovci v rámci Dní mesta /20.- – 24. 6. 2001/
- spolupráca v rámci podnikateľských aktivít – prehliadka firiem v Tisovci /september/
- partnerská spolupráca v oblasti kultúry
- spolupráca cirkví
- deň partnerstva mesta Putnok a mesta Tisovec /december/

Mládežnícka samospráva v Tisovci:

Činnosť tohto mládežníckeho orgánu zvoleného 8. decembra minulého roku so snahou umožniť mladým ľuďom podieľať sa na riešení primeraných partiálnych problémov mesta, získavať skúsenosti z účasti na samospráve, pripravovať ich ako jej budúcich potenciálnych predstaviteľov sa rozbieha akosi pomaly a ukazuje sa, že mládežnícka samospráva potrebuje väčšie

usmerňovanie a pomoc starších, preto MsZ na svojom zasadnutí 25. januára 2001 rozhodlo poveriť ako garantov práce MLS týchto poslancov MsZ: komisia kultúry – Mgr. Eva Manicová a Mgr. Ľuba Petricová, komisia športu – Mgr. Tatiana Mihálová, komisia životného prostredia a rozvoja mesta – Ing. Dušan Hutka. Zároveň uložilo mestskému úradu na podporu propagácie aktivít mladých vydávať ako doplnok Tisovského mesačníka prílohu MLS.

Mladí zberajú skúsenosti v zahraničí:

Po viacnásobnej návšteve partnerského maďarského mesta Putnok navštívili naši mladí spolu s členmi mládežníckej samosprávy v Putnoku v rámci výmenného programu prostredníctvom projektu Mladí v Európe v dňoch 28. júna až 7. júla 2001 aj francúzske mesto Fécamp – mesto zrodu myšlienky mládežníckej samosprávy, kde tento orgán existuje od novembra 1989. Mali tak možnosť v najautentickejšom prostredí získať informácie o náplni a mechanizme práce MLS, o vzťahoch mladých ľudí a mestskej samosprávy a pochopiť, že účasť mladých na verejnom živote mesta má svoj zmysel a je potrebná.

Desaťdňová exkurzia do Francúzska mala pre našich mladých mnohoznačný význam a neodohrávala sa iba v samotnom normandskom mestečku na pobreží Atlantiku, ktoré v tých dňoch hostilo okrem našich a Maďarov aj mladých Belgičanov a Angličanov. Vo Fécamp sa nielen snemovalo a rokovalo. Mesto uchvátilo našich i nádhernou prírodnou scenériou, zvláštnou normandskou architektúrou a záplavou radostného ošiaľu práve prebiehajúcich osláv Dňa mora.

A v programe priateľských a štedrých hostiteľov bola aj návšteva vysnívaného Paríža s jeho početnými kultúrnohistorickými atrakciami vrátane pútavej vyhlídkovej večernej plavby po Seine, ďalej návšteva mesta Rouen, sídla Regionálneho parlamentu a jeho Musée Jeanne d'Arc.

Nezabudnuteľné ostanú iste aj prechádzky plážou na pobreží Atlantiku, spoznávací plavba pozdĺž pobrežia Normandie, prechod impozantným dlhočizným mostom, ktorý spája dva vzdialené brehy Normandie ponad Seinou

vlievajúcu sa tam do mora, mostom, čo ich priviedol do prístavného mesta umelcov – Honfleur.

Svoje dojmy z návštevy Francúzska publikovali viacerí účastníci zájazdu po návrate domov v Spravodaji MLS, ktorý vychádza od marca 2001. V ňom odtlačila svoj výstižný hodnotiaci článok aj vedúca zájazdu, profesorka francúzštiny a zástupkyňa riaditeľky EGT Mgr. Ľubomíra Petricová. Poznámka kronikára: Škoda len – a konštatujú to aj viacerí poslanci MsZ, že neúmerné množstvo motivačných podnetov, aj veľmi nákladných, ako bol aj tento zájazd, nevyburcovalo ešte stále členov MLS v Tisovci do aktívnej činnosti v prospech domácej mládeže a mesta.

Z problémov Rimavskej Píly:

Akútne problémy Rimavskej Píly prerokoval Výbor miestnej časti Rim. Píla dňa 13. júla 2001, následne ich posudzovala MR na svojom zasadnutí na Rim. Píle 14. júla i MsZ na zasadnutí 25. októbra 2001. Išlo o tieto záležitosti:

- presun investičných prostriedkov z rozpočtu mesta z účtu na opravu bývalého klubu mládeže na plynofikáciu kultúrneho domu a opravu budovy bývalého MNV
- zrušenie materskej školy pre jej nízku návštevnosť /samosprávne orgány nesúhlasili, lebo v obci je 32 detí predškolského veku a treba vykonať agitačné návštevy najmä v rómskych rodinách/
- neustály prílev nových Rómov do obce, v rómskej osade na Hrbe pribúdajú nové, nelegálne postavené chatrče
- potreba vyčleniť na 2. polrok z rozpočtu mesta finančné prostriedky na šport tak, aby sa mohla oživiť v novej sezóne činnosť futbalového klubu, ktorý sa musel pre nesolventnosť odhlásiť z okresnej súťaže tri kolá pred jej skončením
- príspevok z rozpočtu mesta na prebiehajúcu opravu ev. kostola v Rim. Píle
- terasové sedenie pri pohostinstve L. Bálintovej
- rockové koncerty v kultúrnom dome v Rim. Píle

Mestské lesy Tisovec bilancovali začiatkom roka svoju päťročnú činnosť. Vznikli ako samostatný právny subjekt so stopercentnou majetkovou účasťou mesta Tisovec a boli zaregistrované zakladateľskou listinou vo forme notárskej zápisnice č. NZ 45/95 zo dňa 21. septembra 1995.

Ich činnosť je zameraná najmä na služby v rámci lesníctva a ťažby dreva, služby súvisiace s poľovníctvom, veľkoobchodom a maloobchodom s drevom a obhospodarujú lesný fond o rozlohe 2336,45 ha v rámci dvoch hospodárskych celkov – Tisovec a Hnúšťa.

Počas doterajšej činnosti sa spoločnosť zameriavala na tieto ciele:

- trvale zlepšovať stav lesa
- zlepšovať stav lesnej dopravnej siete
- vytvárať podmienky pre skvalitňovanie drevnej hmoty
- zvažovať majetok spoločnosti

Roku 2001 si spoločnosť zaknihovala v obchodnom registri aj tieto ďalšie činnosti:

- spracovanie drevnej hmoty piliarskou výrobou
- maloobchodný predaj pohonných hmôt
- strojové vykonávanie zemných prác
- autodoprava a údržba motorových vozidiel /autoservis na Štefánikovej ulici/

V rámci svojej hlavnej činnosti uvádzajú za rok 2001 tieto výkony: ťažba listnatého dreva 4 393 m³, ťažba ihličnatého dreva 2 651 m³, zalesnená plocha a počet vysadených stromčekov 1 766 ha a 88 300 ks. Do pokladne mesta sa zaviazali odvieť tohto roku 600.000,- Sk.

Mestský podnik Tisovec – prehľad hospodárenia za rok 2001:

Náklady:

- Spotreba materiálu	911.057,-
Sk	
- Spotreba energie	7,836.298,-
- Predaný tovar	797.517,-
- Opravy a udržanie	855.758,-

- Cestovné	1.256,-
- Náklady na reprezentáciu	5.899,-
- Iné náklady /poštovné, telefón, stočné, stravné lístky, smeti/	1,764.160,-
- Mzdové náklady	2,907.003,-
- Záonné soc. poistenie	1,001.281,-
- Záonné poistenie za škody	8.782,-
- Cestná daň	63.400,-
- Spotreba kolkov	1.000,-
- Úroky	156.073,-
- Kurzové rozdiely	223,-
- Manká v rámci normy	222,-
- Ostatné náklady /Uniqua, zák. poist., bank. poplat.....	195.691,-
- Odpisy HIM	1,361.895,-

Náklady spolu .....

17,867.515,- Sk

Tržby:

- Tržby /A – dopr., teplo, ostatné/	15,126.633,- Sk
- Tržby za predaný tovar v predajniach	1,005.280,-
- Prijaté úroky PKB	2.030,-
- Kurzové rozdiely	148,-
- Prevádzkové výnosy – prevod opravy	309.392,-
- Tržby z predaja HIM	5.000,-
- Tržby z predaja materiálu	27.204,-
- Príspevok MsÚ na nákup materiálu pre MÚ	51.700,-

Tržby spolu ..... **17,428.287,- Sk**

Mestský podnik zabezpečoval tohto roku tieto služby: výroba tepla a TUV, správa bytového fondu, automobilová doprava, zimná a letná údržba miestnych komunikácií, starostlivosť o verejnú zeleň, cintorínske služby, pohrebné služby, údržba verejného osvetlenia a mestského rozhlasu, prevádzka predajní kniha – gramo, kvetinárstvo.

V mestskom podniku pracovalo roku 2001 23 stálych zamestnancov, pri sezónnych prácach vypomáhalo 3 až 10 účastníkov VPP.

DEMOGRAFIA

Prehľad údajov podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov, ktoré prebiehalo na Slovensku v máji a júni 2001 s rozhodujúcim dátumom 26.5.2001:

Celkový počet obyvateľov /Tisovec plus Rim.Píla/	4215
- Percento žien z celkovej populácie	52%
- Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva	50,6%
- Osoby v predproduktívnom veku /deti do 14 rokov/	16,2%
- Osoby v poproduktívnom veku /muži nad 60, ženy nad 55 r./	20,2%
- Počet obyvateľov rómskej národnosti	121
- Najvýznamnejšie cirkvi - % zastúpenia: rím. kat.....	29,54%
ev. a v.....	32,53%
bez vyznania.....	34,59%
- Trvale bývajúce obyvateľstvo: spolu /muži/ ženy:	4215/ 2023/ 2192
- Ekonomicky aktívne osoby – spolu /muži/ ženy:	2133/ 1138/ 995

Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku:

0-14 rokov: 683,   ženy 15-54 rokov: 1273,   ženy nad 55 rokov: 581,
muži 15-59 rokov: 1403,   muži nad 60 rokov: 272,   nezistené: 3

Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa najpočetnejších národností:

slov.: 4 036	česká: 33	nemecká: 0
maď.: 18	rusínska: 0	poľská: 1
rómska: 121	ukrajinská: 0	židovská: 0

Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa nábož. vyznania /najpočetnejšie cirkvi/:

rím. kat.: 1 245	reformovaná: 3	metodistická: 16
ev. a v.: 1 371	pravoslávna: 0	baptistická: 14
gr. kat.: 18	Svedk. Jehovovi: 5	bez vyznania: 1 458

Základné údaje o domovom a bytovom fonde:

- trvale obývané domy - trvale obývané byty /z toho z toho rodinné: 787 /693/
v rodinných domoch: 1 493 /784/

- neobývané domy: 364 - neobývané byty: 425

- byty spolu: 1 952

Vybavenie bytov / v %/:

- ústredné kúrenie: 64,8	rekreačná chata: 8,8
- kúpeľňa alebo sprchovací kút: 89,1	osobný automobil: 30,1
- automatická práčka: 58,3	počítač: 6,6

Poznámka: Vybavenosť bytov v Tisovci zaostáva za priemerom na Slovensku, v Banskobystrickom kraji, ale je vyššia ako okresný priemer. Vo vybavenosti automobilmi Tisovec s 30,1 % zaostáva za Slovenskom /39,1 %/, krajom /37,9 %/ i okresom /37,4 %/.

Ďalšie údaje za rok 2001: počet narodených detí: 32, zomreli 46, počet prihlásených občanov: 31, počet odhlásených občanov: 61, prihlásení na prechodný pobyt: 29, zmena pobytu v rámci mesta: 158.

POČASIE

Január: Nový rok /pondelok/ bez snehu, teplý slnečný deň. Aj celý mesiac bol mimoriadne teplý s dennými teplotami -3 až plus 8 st. C. 2. januára napadlo si 10 cm snehu, nasledoval tradičný odmäk. V noci zo 7. na 8. januára a celý deň 8. januára súvislý dažď, chvíľami s intenzitou letného lejaku. Rimava bola rozvodnená ako na jar.

Sneh zmizol. V noci z 24. na 25. januára napadlo cca 15 cm mokrého snehu, doň ďalšie dva dni poprchávalo, na neodhrnutej ceste i na chodníkoch sa hromadí hrubá vrstva snehovej kaše s „jazierkami“ vody, ľudom zateká do topánok. Odmäk s občasným dažďom, s teplotami -3 až plus 6 st. C, chmúrne sychravé dni s ranými hmlami trvajú až do konca mesiaca.

Február: Ochladenie. V prvej dekáde tuhá zima so zvyškami zmrznutého snehu, teploty v rozpätí mínus 10 až plus 5 st. C. Polojasno, až slnečno. Ale vrtošivé počasie vyčíňa ďalej: ďalšie dva týždne trvá prudké oteplenie s dennými teplotami až plus 13 st. C, v noci okolo 0 st. C. /na Slovensku boli prekonané doterajšie rekordné februárové teploty./ Koncom mesiaca opakované sneženie a ochladenie – v noci mínus 6 až -10 st. C. Na Bánove sa lyžuje.

Marec: 1. celodenné sneženie, následne niekoľko slnečných dní s teplotami od -7 do plus 4 st. C., neskôr, až do Jozefa príjemné predjarné, slnečné a mimoriadne teplé počasie /5 až 17 st. C./, potom náhle ochladenie na 0 až plus 5 st. C, sychravo, ľadový vietor.

Apríl: Už v prvých dňoch začína zreteľné otepľovanie a prudký nástup jari: striedavo daždivé, polojasné i slnečné dni. Zeleň novej trávy sa rozlieza po záhradách, i po Krivej, Obadovom očku, Láni, žlté rozkvitli kríky zlatých dažďov. V noci na Veľký piatok /13. apríla/ prudké ochladenie s prílevom studeného arktického vzduchu, nasledujú poloslnečné dni s ľadovým vetrom. Celá Veľká noc studená – ráno na Veľkonočnú nedeľu mínus 5 st. C – sychravo s občasným dažďom i poletujúcim snehom. V tretej dekáde postupné otepľovanie a dažde, v posledné dni mesiaca teploty 23-24 st. C.

Máj: Prvé dni prekvapujúce letné horúčavy 27-28 st. C. Od pondelka 7. mája citelné ochladenie a neprestajný vietor, ojedinele aj krátkodobé prehánky. Celý mesiac potom chladný, nadmieru vetristý, akoby pokračovanie apríla a mimoriadne suchý. Dlhodobý chlad a najmä sucho prerušili sľubne sa rozvíjajúcu sezónu májoviek, ktoré začali hojne rásť na rozhraní apríla a mája. Prudký pokles nočných teplôt počas troch dní „zamrznutých svätých“ až na -6 st. C zničil na Slovensku rozkvitnuté marhule a broskyne a dlhodobý deficit vlahy ohrozuje celú tohoročnú úrodu.

Jún: Začiatok mesiaca je pokračovaním nevlúdneho májového počasia, chladného a sychravého, pripomínajúceho skôr chmúrnú jeseň ako blížiacu sa leto. Aj sucho trvá ďalej. Ojedinelé krátke prehánky, niekoľkominútové sprišky, ktoré občas priženú neutíchajúci vietor, sú skôr posmešným úškrnom prírody ako možným požehnaním budúcej úrody. Až koncom mesiaca sa mierne oteplí a prichádzajú s dlhotrvajúcim tichým dažďom, občas aj celonočným.

Júl: Pravidelné dažde pokračujú, ale je chladnejšie, ako bolo koncom júna, cez deň 15 až 22 st. C. V týždni od 8. do 15. júla nastáva prudké oteplenie, prichádzajú tropické horúčavy /28 – 31 st. C/, opäť je sucho, bez dažďa. Daždivé počasie aj s ochladením sa vracia v dekáde od 16. do 27. júla: náhle sprišky a prudké búrky s hromobitím a prietržami mračien sa opakujú aj 5 – 6 krát za deň. /Na východnom Slovensku sú katastrofálne lokálne záplavy a je vyhlásená protipovodňová pohotovosť./ Dni 28. a 29. júla sú slnečné, horúce /28-29 st. C/, posledné dva dni prší.

August: Začiatkom mesiaca na Slovensku rekordné horúčavy /34 – 36 st. C/, v Tisovci do 30 st. C. Z 3. na 4. augusta, z piatka na sobotu sme mali tropickú noc /23 st. C/, vo dne i v noci bolo veľmi sparno. Po nočnej búrke z 10. na 11. augusta ochladenie na 10-13 stupňov v noci a 14-20 stupňov Celzia vo dne. Ďalšie dva týždne horúce leto s teplotami 27-30 st. C, občasné búrky i prudké sprišky. Koncom mesiaca prudké ochladenie /ráno 7-8 st. C, cez deň pri zatiahnutej oblohe 15-17 st. C/, teplejšie len vtedy, keď prebleskne z chmár slnko.

September: sa začal mokrou sobotou, ráno bolo 13 stupňov Celzia. Celý mesiac bol daždivý a mimoriadne studený s raňajšími teplotami od 5 do 8 stupňov C, vo dne v rozpätí 10-15 st. C. A celý mesiac bol zachmúrený, takmer bez slnka. V čínžiakoch nám prikurovali. V polovici mesiaca začala jesenná hubárska sezóna, rástli bedle, kozáky, v niektorých lokalitách /Roveň, Bánovo/ aj dubáky.

Október: V pondelok 1. októbra ešte chladno a zamračené. V utorok 2. októbra polojasno a výrazné oteplenie na 23 st. C, ďalšie dni polojasno. V druhej dekáde niekoľko nádherných slnečných dní babieho leta, od 18. októbra zamračené, hmlisto, ochladenie. V priebehu prvých troch týždňov v mnohých lokalitách /Roveň, Rejkovo, Poľana, Rim. Píla/ bohatá úroda tvrdošov. Posledná tretina mesiaca s nevlúdnyim počasím, zamračené, chladno, slnko len zriedkakedy vykuklo spoza nakopených chmár. Celkove mal október len málo pekných dní babieho leta, chcel si to azda vynahradiť posledným dňom – v stredu 31. októbra bol nádherný teplý slnečný deň /20 stupňov Celzia/.

November: Napriek veľmi nepriaznivej meteorologickej predpovedi /chladno, silný vietor/ bolo u nás vo štvrtok na Všetechsvätých celkom príjemné, väčšinou slnečné počasie s nezvykle vysokou teplotou /napoludnie plus 12 stupňov Celzia/, iba hodne vetrisko a podvečer sa zamračilo. Ďalšie dni priniesli ochladenie a sobota 3. novembra aj prvý mrazík tohoročnej jesene /ráno bolo -3 st. C/. Bolo väčšinou polojasno. Aj zvyšok mesiaca bolo polojasno až zamračené, pomerne teplo, ráno od plus 2 do mínus 5 st. C, cez deň plus 2 až 8 st. C. Vo štvrtok 22. novembra celodenný dážď a mrholenie. V piatok ráno 23. novembra nás pozdravili snehovou prikrývkou okolité hory: Trstie, Korimovo, Vysoký vrch, snehový poprašok sa držal i na Šajbe a ráno na Katarínu /25. nov./ asi 5 cm vrstva snehu aj v meste, následne, samozrejme, aj šmykľavé cesty a chodníky. Zima stále mierna.

December: Prvé dni jasné, slnečné s pokračujúcou miernou zimou /ráno -4 st., cez deň až plus 5 st. Celzia/. Po Mikulášovi viackrát slabo snežilo, v druhej dekáde sa ochladilo /ráno v rozpätí -10 až -13 st. C/, v sobotu 22. decembra

snežilo od rána dopoludnia a pripadlo asi 8 cm snehu, biele je celé mesto i okolie. Štedrý deň – pondelok – prekvapil doteraz najmrazivejším ránom tejto zimy, na rôznych miestach mesta namerali od -14 do -18 st. Celzia, ale deň bol nádherne slnečný s modrastou bezoblačnou oblohou. V dňoch 28. a 29. decembra vo dne i v noci napadlo po etapách vyše 30 cm snehu. Chodníky ostali väčšinou neodhrnuté. Od Vianoc bola výborná lyžovačka na Bánove i v Rejkove.

Politický a verejný život

Rokovanie finančnej sekcie ZMOS v Tisovci:

V prvej polovici januára rokovala v zasadačke Mestského úradu v Tisovci za účasti dvoch zástupcov Ministerstva financií SR finančná sekcia Rady Združenia miest a obcí Slovenska. Hlavným bodom rokovania bolo schválenie finančných vzťahov štátneho rozpočtu k rozpočtom obcí na rok 2001 so snahou stabilizovať a stransparentniť rozpočtové príjmy obcí na vianočné obdobie.

Podľa zákona o št. rozpočte na rok 2001 majú finančné príspevky obciam vzrásť o 13 a pol percenta a malým obciam do 3 000 obyvateľov bezmála o tridsať percent.

Na deň **25. januára** zorganizovali členovia miestnej organizácie SZPB **pripomienku 56. výročia oslobodenia mesta spod nemeckej okupácie.** Slávnosť s pietnym aktom kladenia vencov k pamätníku SNP sa konala na námestí Dr. V. Clementisa za skromnej účasti príslušníkov staršej generácie a oficiálnych zástupom mestských orgánov.

Dňa **8. februára** sa konala v MsKS **vyhodnocovacia členská schôdza ZO SZPB** za rok 2000. Správu o činnosti predniesol predseda ZO Ing. Samuel Liška. Zhodnotil okrem iného najmä pomoc členom pri vybavovaní odškodnenia za obdobie II. svetovej vojny, sociálnu pomoc, i získavanie nových členov – sympatizantov. Za posledné roky získala organizácia 67 nových členov z radov rodinných príslušníkov a teraz má spolu 176 členov. Medzi jej trvalé

povinnosti patrí aj starostlivosť o udržiavanie pamätníkov protifašistického odboja na Dieliku, na námestí Dr. Clementisa a na úpäti Hradovej.

Spolok lokálpatriotov Tisovca a miestnej časti Rimavská Píla: Pod týmto názvom bolo z iniciatívy tisovského rodáka – Bratislavčana docenta Jána Pašiaka založená dňa **10. apríla 2001** v Tisovci nové občianske združenie, ktoré má za cieľ podieľať sa na zvyšovaní kvality života nášho mikroregiónu v týchto oblastiach: zlepšovanie životného a prírodného prostredia, ochrana historických hodnôt, kultúrnych a technických pamiatok a ich obnova, pomoc pri vytváraní podmienok pre vzdelávanie školské a celoživotné, rozvoj podmienok pre kultúrny, duchovný a spoločenský život, vytváranie informačných centier. Členský príspevok: 50,- Sk, firmy 300,- Sk. Za predsedu spolku bola zvolená Eva Rošková, za ekonómku Jaroslava Hrušková.

145. výročie narodenia Dr. Sama Daxnera si v máji pripomenuli členovia mužského spevokolu položením kytíc na jeho hrob a pietnou spomienkou v obradnej sieni mestského úradu, kde prehovoril predseda MSSD Jaroslav Maťko a pod taktovkou Mgr. Gabriely Rufusovej sa spevokol predstavil výberom piesní zo svojho repertoáru.

Kanadská návšteva v Tisovci: V rámci vzájomných priateľských vzťahov medzi Tisovcom a kanadským Torontom, ktoré sa rozvíjajú v súvislosti so vznikom Ev. gymnázia v Tisovci, zavítala v máji do nášho mesta 26- členná skupina Toronťanov, z ktorých aspoň polovica má slovenský pôvod a medzi nimi aj kanadský Slovák známy reverend Dušan Tóth, čo sa popri Julie Ballantyne-Reynolds veľkou mierou zaslúžil o vznik tunajšieho gymnázia.

Počas svojej návštevy u nás si po stretnutí s primátorom Ing. Petrom Mináčom, viceprimátorkou Mgr. E. Manicovou, manažmentom a. s. CSM Tisovec prezreli mestské múzeum, centrum mesta, firmu a. s. CSM a rekreačnú oblasť Zbojská.

Storočnicu organizovaného rybárstva sme si tiež pripomenuli v máji. Z iniciatívy Dr. Sama Daxnera vznikol r. 1901 Ľudový rybársky spolok s vlastnými stanovami a so zakladacou listinou dodnes zachovanou. Pôvodné

stanovy platili až do roku 1946. Pri založení mal spolok 14 zakladajúcich členov, z nich 7 – členný výbor.

Na slávnostnom prijatí predstaviteľov miestnej organizácie Slov. rybárskeho zväzu na mestskom úrade im primátor poďakoval za zásluhy o rozvoj rybárstva v našom meste. V súčasnosti má tunajší rybársky spolok 145 členov /údaj za rok 2000/, v poslednom čase pribudli doň aj členovia z Rim. Píly, Hačavy, Hnúšte, Klenovca, Rim. Brezova a Ratk. Bystrého a má 9-členný výbor, 5-člennú disciplinárnu a 3-člennú kontrolnú komisiu. Pri tejto príležitosti sa konali **20. mája** na rybníku v Papierni aj rybárske preteky v love pstruha udicou.

Z histórie rybárskeho spolku: Pôvodné stanovy spolku určovali členom spôsob lovu, lovnú mieru, používanie nástrah i spôsob hospodárenia a ochrany rybárskeho revíru.

Problémy rybárom spôsobovalo znečisťovanie Rimavy odpadovými vodami vysokej pece, preto sa rozhodlo o umelom zarybňovaní prítokov riečky. Prvú liaheň vybudovali r. 1911, ale aj napriek filtrácii vody nespĺnila svoj účel. Preto dali železiarne vybudovať r 1914 novú liaheň a odovzdali ju do správy spolku, tú však po troch rokoch povodeň úplne zničila. Po viacnásobných prípadoch otravy toku Rimavy v rokoch 1930-1935 bola vybudovaná spolu s rybníkom na odchov generačného materiálu pri potoku Losinec a daná do prevádzky r. 1937 tretia liaheň. No obidve zariadenie znefunkčnila ničivá búrka. Po roku 1948 boli v povodí toku Rimavy v Tisovci, v Hačave a v Hnúšti vybudované viaceré nové závody a prevádzky znečisťujúce Rimavu a jej prítoky a zápas o čistotu vody pokračoval. V rokoch 1967-1970 bol svojpomocne vybudovaný a daný do prevádzky poniže Tisovca v Papierni pri odbočke do Rejkova rybník o rozlohe 0,86 ha. Na ňom sa každý rok usporadúvajú preteky v love rýb udicou na pstruha, od roku pod názvom Memoriál Dušana Manicu st. Povodie Rimavy, približne do roku 1960 atraktívny pstruhový revír, bol v dôsledku viacerých ťažkých ekologických havárií v neskoršom období preklasifikovaný na nepstruhový. Po utlmení až zastavení výroby v príľahlých

závodoch po roku 1990, po ozdravení vodného toku Rimavy bol roku 2000 opäť preklasifikovaný na pstruhový.

Význam rybárskeho spolku je viacnásobný. Tisovec sa ním r. 1901 zaradil medzi najstaršie mestá s organizovaným rybárstvom na Slovensku, za Rakúsko-Uhorska plnil, ako všetky miestne slovenské spolky v Tisovci, vlastenecko-výchovnú úlohu, neskôr umožňoval realizovať jednu zo základných občianskych slobôd – slobodu združovania sa a výchovu svojich členov k ušľachtilému vzťahu k prírode. V posledných desaťročiach patrí medzi najmasovejšie nepolitické organizácie v meste.

Združenie prvého výboru spolku z roku 1901: Dr. Samuel Daxner-predseda, Ľudovít Clementis-podpredseda, Rudolf Manica-jednatel', Ján Kriška-pokladník, členovia: Gustáv Dianiška, Emil Horanský, Ján Gandžala. Revízormi účtov boli Emil Pekár a Ľudovít Slabej.

Funkcionársky aktív MO SRZ r. 2001 tvoria:

a/ deväť členný výbor v zložení: Dušan Mistrík- predseda, Milan Gavalier-tajomník, Dušan Manica-hospodár, Pavel Knapčok-pomocný hospodár, Jozef Vengrín-účtovník, Igor Murtin-pokladník, Richard Babjak-vedúci rybárskej stráže,

b/ Ján Čajka-práca s mládežou, Ján Štecko-člen

b/ päťčlenná disciplinárna komisia: Pavel Jakabšic-predseda, členovia: Ján Trnavský, Ján Binder, Juraj Šutta, Konrád Goldschuster

c/ trojčlenná kontrolná komisia: Štefan Fester-predseda, členovia: Dušan Kuvik, Miroslav Vinicay

VII. Dni mesta

zorganizoval Tisovec na počesť 667. výročia prvej písomnej zmienky o Tisovci, 50. výročia vzniku Strednej priemyselnej školy v Tisovci a 15. výročia oživenia ľudovej kultúry v meste v dňoch 21. – 24. júna 2001 s týmto programom:

Štvrtok 21. júna:

8.00 hod. Volejbalový turnaj o putovný pohár primátora mesta

19.00 hod. Div. súbor Jána Chalúpku Brezno: P.A.Breal: Trma – vrma
/komédia/

Piatok 22. júna:

11.00 hod. Odhalenie jubilejnej pamätnej tabule na budove SPŠ a návšteva školy.

13.00 hod. Konferencia absolventov SPŠ Tisovec

18.00 hod. Slávnostné zasadnutie mestského zastupiteľstva s udeľovaním Cien primátora mesta a ceny mesta, s príhovormi hostí a zástupcu cirkevného zboru. Kultúrno-spoločenský program: Detský folklórny súbor Čížiček, Folklórna skupina Tisovec a Koncert Orchestra ľudových nástrojov Slov. rozhlasu Bratislava – účinkujú Miroslav Dudík, Ján Valentík a hostia. Recepčia v spoločenskej sále MsKS.

Sobota 23. júna:

8.00 hod. Jarmok na Jesenského ulici

9.00 hod. Jarmok ľudových remesiel na námestí pred radnicou

9.30 hod. Ukážka práce sokoliarov na námestí

10.00 hod. Prezentácia Spevokolu Tisovec v budove radnice

10.30 hod. Festival dychových hudieb Gemera a Malohontu s vystúpením hosťa festivalu – Mestskej dychovej hudby Veselá muzika Stupava

15.00 hod. Koncert Mužského spevokolu Dr. Sama Daxnera a Ženského speváckeho zboru Nevädza Stupava s prezentáciou Zborníka o Dr. Samovi Daxnerovi

16.30 hod. Skupina Metaléna Revúca

17.00 hod. Minihviezdička show – detská spevácka súťaž

19.00 hod. Country skupina Bukasový masív

21.00 hod. Diskotéka

Nedeľa 24. júna:

8.00 hod. Exkurzia Muráň – Veľká lúka – Maretkina

9.00 hod. Exkurzia do PR Suché doly – aj ako cyklotrasa. Bohoslužby v miestnych chrámoch

Spríevodné akcie:

- Výstava 50 rokov Spevokolu Tisovec v mestskom múzeu
- Výstava 100 rokov MO SRZ Tisovec v mestskom múzeu
- Prezentácia básnickej zbierky Františka Bábela Neha v budove SPŠ

Niekoľko podrobností o štvordňovom programe: Otvárali ho športovci

už vo štvrtok ráno o 8.00 hod. volejbalovým turnajom o putovný pohár primátora mesta Tisovec v telocvični SPŠ. Zúčastnili sa na ňom prevažne učiteľské kolektívy, konkrétne tieto družstvá: SPŠ Tisovec posilnená profesormi zo susedného Ev. gymnázia v Tisovci, mesto Tisovec, firma Combin s. r. o. Tisovec, SOU služieb Rimavská Sobota, SPoPŠ Rimavská Sobota, ZRŠ Hnúšťa a CSM a. s. Tisovec. Víťazom turnaja sa stalo družstvo SPŠ Tisovec.

Odpoludnia prebiehala paralelne so športovou zložkou štvrtkového programu aj časť kultúrna. Breznianski divadelní ochotníci sa predstavili komédiou francúzskeho dramatika Pierra Aristida Breala „Trma – vrma“ /ako hosť režíroval Matúš Olša/ napoludnie najprv študentom tunajšieho gymnázia, večer hrali pre verejnosť.

Piatkový program sa začal predpoludním o 11.00 hod. slávnostným odhalením jubilejnej tabule na priečelí budovy SPŠ. Jej autorom je bývalý žiak a absolvent školy Ing. Zbigniew Nišponský. K prítomným účastníkom slávnostného aktu prehovoril súčasný riaditeľ školy Ing. Igor Gajdáč.

Po slávnostnom obede v jedálni domova mládeže SPŠ pokračoval program dňa od 13.00 hod. v zaplnenej kinosále MsKS konferenciou absolventov SPŠ. Milým momentom úvodnej časti programu bol prednes básne Päťdesiatročná, ktorú práce pre túto príležitosť napísal nedávny slovenčinár i riaditeľ školy František Bábela a ktorú dojímavo a brilantne

predniesol známy recitátor, jeho žiak, absolvent priemyslovky z roku 1963 Ing. Ján Žitný z Košíc.

Ing. Igor Gajdáč v slávnostnom prejave obsažne sprítomnil doterajšiu históriu školy, zhodnotil jej význam pre Slovensko i pre samotné mesto a svojim vystúpením „dal zelenú“ takmer dvom desiatkam ďalších diskutérov s príspevkami hodnotiacimi, spomienkovými i pozdravnými.

Po skončení konferencie sa konala prezentácia básnickej zbierky Neha od PhDr. Františka Bábelu spojená s autogramiádou v budove jubilujúcej školy, kde autor pôsobil nepretržite 36 rokov v období 1955-1991.

Tradičné slávnostné zasadnutie mestského zastupiteľstva v kinosále MsKS prebiehalo od 18.00 hod. Obligátne ceny boli udelené týmto zaslúžilcom:

Cena mesta Strednej priemyselnej škole v Tisovci za výchovu a vzdelanie absolventov, ktorí sa stali súčasťou technického potenciálu SR a tým reprezentujú aj mesto Tisovec.

Cena primátora mesta bola udelená týmto oceneným:

1. *Slovenský rybársky zväz – MO Tisovec* za zveľadenie prírodného prostredia a vodných tokov a k 100. výročiu organizovaného rybárstva v Tisovci
2. *Speleoklub Tisovec* – za odbornú činnosť pri objavovaní podzemných krás Muránskej planiny a Tisovského krasu, ako aj k 50. výročiu založenia oblastnej skupiny č. 6 Slovenskej speleologickej spoločnosti v Tisovci
3. *Ing. Svätopluk Kámen in memoriam* za celoživotnú odbornú publikačnú činnosť v slovenských i medzinárodných speleologických inštitúciách a k 50. výročiu založenia oblastnej skupiny č. 6 Slovenskej speleologickej spoločnosti v Tisovci ako jej zakladateľovi
4. *Ing. Zbigniew Nišponský* za 50 – ročnú jaskyniarsku činnosť v Tisovci, za lásku ku kráse skrytej v podzemí, za jej umelecké stvárnenie, za krásny vzťah k Tisovcu a k 50. výročiu založenia Oblastnej skupiny č. 6 Slov. speleologickej spoločnosti v Tisovci.
5. *Ján Valentík* za celoživotnú umeleckú činnosť, prínos do tisovskej a celonárodnej kultúry a k životnému jubileu

6. *Matilda Buranská-Kopperová* za celoživotnú prácu, láskavý vzťah k spoluobčanom, k 15. výročiu oživenia ľudovej kultúry v Tisovci a k životnému jubileu

7. *Veronika Šířriková* za ľudský prístup k starým, chorým a invalidným spoluobčanom v každodennej humanitárnej práci a k životnému jubileu

Slávnostné zasadnutie MskS bolo potom vyplnené bohatým kultúrnym programom, v ktorom účinkovali: Detský folklórny súbor Čížiček, Folklórna skupina Tisovec a ako hosť večera Orchester ľudových umeleckých nástrojov Slov. rozhlasu Bratislava po taktovkou Miroslava Dudíka a spoluúčinkovania Dariny Laščiakovej za moderovania Jána Valentíka.

V sobotu predpoludním sa na Jesenského ulici konal obvyklý jarmok s pestrým sortimentom tovaru, na námestí pred kostolom jarmok ľudových remesiel. V priestore pred ZŠ predvádzali svoje sokoliarske umenie dvaja členovia Sokoliarskej skupiny sv. Bavona z Banskej Bystrice a svojimi kúskami s cvičenými sokolmi sa pričínili o spestrenie dopoludňajšieho prevažne komerčne zameraného programu.

Päťdesiatročné jubileum svojej existencie vkusnou výstavkou dokumentov a zaujímavých rekvizít zo svojej činnosti prezentoval v mestskom múzeu miestny Speleoklub Tisovec.

Po slávnostnom prijatí zástupcov hosťujúcich dychových hudieb na radnici o 10.30 hod. sa vzápätí začal ich koncert pred budovou ZŠ. Na tradičnom Festivale dychových hudieb Gemera a Malohontu sa predstavili: Dychová hudba mesta Hnúšťa, DH Sobotienka Rim. Sobota, DH Kokavanka z Kokavy n. Rimavicou, DH Gemerčanka Revúca, DH Hradovanka Tisovec a ako hosť DH Veselá muzika Stupava.

Festival dychových hudieb oživil, ako vždy, aj domáce mažoretky a mažoretčatá. Pod vedením Evy Dolinajovej a Beaty Cibuliakovej pripravili svojimi pochodovými kreáciami dôstojný úvod hudobného festivalu.

Aj popoludňajší program v sobotu bol zaujímavý a pestrý. Pod šapitó zhotoveným špeciálne na tento účel vystupovali mužský miestny spevokol a hosťujúci Ženský spevácky zbor Nevädza zo Stupavy.

Počas koncertovania speváckych zborov prezentovala neúnavná viceprimátorka mesta Mgr. Eva Manicová zborník štúdií zo seminára k 50. výročiu úmrtia Dr. Sama Daxnera, ktorý mesto Tisovec vydalo v spolupráci s bratislavským Národným osvetovým centrom pod názvom Dr. Samo Daxner.

Klasický program predošlých speváckych zborov vystriedali potom melódie v podaní hudobnej skupiny Metaléna z Revúcej. V preplnenej sále MsKS prebiehal od 17.00 hod. VI. ročník detskej speváckej súťaže Minihviezdica – víťazkami sa stali domáce dievčatá Diana Bohúšová, Radka Hodoňová, Veronika Lopusná. O 19.00 hod. sa hudba vrátila opäť na priestranstvo pred ZŠ programom Country skupiny Bukasový masív a po nich od 21.00 hod. tradične búrlivou a hlučnou diskotékou.

Po hlučnej a hrmotnej sobote bola finišová nedeľa zasvätená pokornému tichu prírody a chrámov – výletom do Suchých dolov, na Muránsku planinu a nedeľným pobožnostiam v miestnych kostoloch v Tisovci a v Rim. Píle.

A čo povedať na záver o VII. Dňoch mesta? Bez akéhokoľvek náznaku bagatelizácie tejto náročnej akcie, náročnej na organizáciu a nesporne vzácnej kultúrnymi a zábavnými hodnotami i svojím ušľachtilým poslaním – utužovať aj v časoch zlých lásku ľudí k ich rodisku – nedá súdnemu človeku nepovzdychnúť si nad odvekou zásadou mocných tohto sveta, vyjadrenou tak lapidárne tým starorímskym „Panem et circenses“- Chlieb a hry. Dajte ľuďom jesť a občas ich pozabávajte a budete mať od nich pokoj. Nebudú pomýšľať na žiadne vzbury a rebélie. A učenívi mocní sa toho držia dodnes. I keď toho chleba bývalo vždy väčšinou pomenej, práve tak ako dnes, a preto sa jeho nedostatok vyvažoval väčšou porciou hier. Tak ako dnes.

Napokon každoročné štvordňové pompézne oslavy sú náročné aj na financie a v mestskom rozpočte z roka na rok chudobnejšom na strane príjmov a náročnom v položke výdavky, peňazí navyš niet. Preto sa v meste čoraz nástojčivejšie ozývajú hlasy, či Dni mesta musia byť také veľkolepé a štvordňové a či vôbec musia byť, či by sa utratené peniaze nedali lepšie využiť. V podstate možno súhlasiť aj s názormi, že takáto akcia bola azda opodstatnená bezprostredne po nežnej revolúcii a po získaní štátnej

samostatnosti, v období, keď sa národ potreboval aj hlučne a manifestačne utvrdzovať vo vlastnej identite a spolupatričnosti, ale dnes, po viacerých rokoch sa stáva módnym prežitkom, stereotypom a zbytočným luxusom. Verme, že čas všetko múdro vyrieši!

Poznámka: Celkové náklady na VII. Dni mesta boli 105.808,- Sk. Z rozpočtu mesta 50.000,- Sk, zvyšok pokryli sponzorské dary a výťažok zo vstupného na koncert.

Dňa **30. augusta** sa na námestí Dr. V. Clementisa konala **spomienková slávnosť k 57. výročiu SNP**. Zúčastnilo sa na nej asi 60 občanov Tisovca. Úvodný príhovor mal predseda MO SZPB Ing. Samuel Liška, slávnostný príhovor predniesol primátor mesta Ing. Peter Mináč.

V sobotu **8. septembra** zorganizovali v Rim. Píle **Deň Rimavskej Píly** s týmto programom:

8.30 hod. – VII. ročník Memoriálu M. Rufusa v požiarnickom športe a I. ročník žiackych družstiev o Rimavský pohár

14.00 hod. – Futbalový zápas Internacionáli Rimavská Píla – Tisovec

17.00 hod. – Stretnutie piľanských rodákov s primátorom, poslancami MsZ a členmi výboru m. č. Rimavská Píla, následne kultúrny program. Ako sme sa bavili zostavený z nedávnych kultúrno-zábavných podujatí v obci a Kabaret Divadelného súboru Samá ochota z Utekáča

21.00 hod. – Diskozábava pre starších i mladších

V súťaži dobrovoľných požiarnych zborov si v kategórii muži odniesli víťazstvo požiarnici z Rim. Brezova, v žiackych disciplínach zvíťazili mladé Tisovčanky, vo futbalovom stretnutí Tisovčania v pomere 4 : 3. Na popoludňajšom stretnutí piľanských rodákov sa zúčastnili aj minister Pavol Koncoš a generál Igor Čombor.

Jubilejný **XX. ročník Dial'kového turistického prechodu**

Clementisovou cestou usporiadali organizátori v sobotu **15. septembra** s takýmto programom:

Z horehronskej strany:

7.00 hod. – Zraz na železničnej stanici Pohorelá a odchod na Burdu

Z tisovskej strany:

8.13 hod. – Odchod vlakom z veľkej stanice v Tisovci na Zbojská

11.30 hod. – Občerstvenie na Burde

15.30 hod. - Položenie kvetov k pomníku Dr. V. Clementisa na námestí pred ZŠ v Tisovci

16.30 hod. – Kultúrny program a príhovory hostí v kinosále MsKS

Akcie sa zúčastnilo vyše 150 záujemcov, v kultúrnom programe sa predstavili Folklórna skupina Tisovec, Muž. spevokol Dr. S. Daxnera Tisovec a Spevácka skupina Kráľova hoľa z Pohorelej.

Pripomienku **150. výročia narodenia Václava Vraného** zorganizovali mesto Tisovec, ZŠ Dr. V. Clementisa Tisovec, Správa Národného parku Muránska planina Revúca a Gemersko-malohontské osvetové stredisko Rimavská Sobota v piatok **28. septembra** s programom:

8.00 hod. – Zraz pred ZŠ v Tisovci

8.30 hod. – Položenie kytice kvetov a zapálenie sviece na hrobe Václava Vraného v mestskom cintoríne

9.00 hod. – Výstup na Trstie

12.00 hod. – Pietny akt spomienky pri mohyle na miestnom skonu V. Vraného Siesta v turistickej chate na Trstí, návrat do Tisovca.

Zasadnutie predstaviteľov **mikroregiónu Muránska planina** sa konalo v prvej polovici septembra v Tisovci a viedol ho jeho predseda Jaroslav Berčík, starosta obce Michalová. Hlavným bodom programu bola informácia o projekte pre rozvoj cestovného ruchu, ktorého je podnikateľ PhDr. Igor Pašmík z Občianskeho združenia Vrchár. Projekt získal grant v hodnote

867.000.- Sk, ktoré majú byť použité najmä na informačné tabule a turistické značenia v celom mikroregióne Mur. planina a na školenie pracovníkov, čo budú vypracúvať projekty za mikroregión.

Voľby do samosprávnych orgánov VÚC: Po dlhotrvajúcich nezhodách a taktickom kľúčovaní koalíčných i opozičných politických strán parlament koncom jesene schválil konečne podobu nového správneho členenia Slovenska – model 8 samosprávnych vyšších územných celkov, ktoré v podstate zodpovedajú doterajším krajom.

V našom Banskobystrickom samosprávnom kraji sa **1. decembra** konali voľby 49 poslancov a predsedu VÚC. /Na funkciu poslanca kandidoval aj primátor Tisovca, ale neuspel./

Informácia o priebehu volieb v Tisovci:

počet oprávnených voličov: **3417**

počet platných hlasovacích lístkov pre voľby poslancov VÚC: **733**

počet platných hlasovacích lístkov pre voľby predsedu VÚC: **706**

počet voličov, ktorí sa volieb zúčastnili: **760**

percento účasti: **22 %**

V druhom kole volieb **15. decembra** bola účasť voličov ešte nižšia, iba **14 %**.

Kultúra

Je obdivuhodné, že miestna kultúra v Tisovci stále žije. A nielen to. Je obdivuhodné, že si udržiava stále vysokú úroveň v kvantitatívnych hodnotách i v kvalite – úroveň z obdobia pred rokom 1989, keď bola po celé desaťročia štedro podporovaná z centrálnych zdrojov štátneho rozpočtu. Nezlikvidovala ju ako v iných obciach a mestečkách ani vytúžená „demokracia“, ktorá k nám prihrmela po novembri 1989 a ktorá nedemokraticky nastolila v našom živote nadvládu bezcitného neľútostného biznisového sveta, čo bezohľadne skomercializoval nielen ekonomiku, ale celý spoločenský život a všetky šľachetné duchovné elementy v ňom: umenie, ostatnú kultúru, cit, lásku,

Ľudské svedomie i ľudské duše. Všetko umenie a celá kultúra boli prakticky vystrnadené na perifériu života podobne ako slumy – chátrajúce štvrte chudoby v kapitalistických veľkomestách.

Čím to je, že ochotnícka kultúra v Tisovci neskrachovala, resp. neživorí, ako sa stalo a deje inde? Znalci miestnych pomerov poznajú príčiny jej priaznivého stavu. Nemienime tu teraz všetko podrobne analyzovať. Iste treba oceniť príkladné konanie mestských samosprávnych orgánov, ich pochopenie pre nerušenú kontinuitu tradične bohatej domácej kultúry, ich rešpektovanie silných kultúrnych tradícií Tisovca, treba oceniť fakt, že mesto dotuje každoročne štedrou vyše miliónovou sumou prevádzku mestského kultúrneho strediska, no podstata problému bude azda niekde inde. Bude asi v tom, že predsa len nie všetky ľudské duše sa podarilo našej novodobej demokracii otupiť a skomercializovať.

Ale nech to podstatné objasní a všetko aj v tejto kronike dopovie jeden z najpovolanejších. Nesmierne obetavý ochotník domácej kultúry, nevídane ambiciózny a výkonný – takmer kultúrny robot s altruistickou dušou tvorivého umelca. Režisér miestnych divadelných telies, Jaroslav Lacko, motivovaný azda ja trochu inou pohnútkou, sa k podstate našej otázky vyjadruje v 12. čísle Tisovského mesačníka z decembra 2001 v „úvahe na okraj“ pod názvom Byť ochotníkom – súkromný koníček, či niečo viac? Preberáme ju celú: „Svet okolo nás je nakazený bacilom peňazí. Zhrňať, mať, vlastniť čo najviac, to je heslo dňa. Peniaze ovládajú mysle a konanie ľudí, riadia ekonomiku i chod obcí a miest. A predsa aj v tejto chorej dobe sa nájdú ľudia, ktorí sa vo svojom voľnom čase, bez nároku na odmenu schádzajú, aby nacvičovali divadlo, spievali, tancovali folklór, či fúkali do dychových nástrojov. Možno si niekto pomyslí: Blázni, koľko peňazí mohli za ten čas zarobiť. Iný si povie: „Ich vec. Niekto hrá futbal, druhý hrá slovenskú hádzanú, oni zabíjajú čas srandičkami.“ Ale naozaj je to len ich vec? Iba pre zaujímavosť: V Tisovci fungujú v súčasnosti tieto amatérske umelecké súbory: Mužský spevokol Dr. Samuela Daxnera, Dychová hudba Hradovanka, detský divadelný súbor Dédéés, študentský divadelný klub, Divadelný súbor Daxner, Divadelný súbor T. Vansovej

v Rimavskej Píle, Folklórna skupina s ľudovou hudbou, detský folklórny súbor Čížiček, Tisovské mažoretky, Mažoretčatá, v Základnej škole Dr. V. Clementisa pracuje detský spevácky zbor Lykovienky.

Teda viac ako 200 /slovom dvesto/ prevažne mladých ľudí nezabíja nemilobohu čas v pochybných lokáloch, ale tvorí hodnoty, ktorými oslovuje širokú verejnosť. Každý z týchto súborov niekoľkokrát do roka vystúpi na verejnosti v Tisovci. Koľkože je to programov najrozličnejšieho zamerania? Navyše každý zo súborov viackrát do roka účinkuje aj mimo Tisovca, či už pohostinsky alebo súťažne na prehliadkach. Tisíce divákov po celom Slovensku, ba dokonca j za jeho hranicami, tleskajú reprezentantom Tisovca a Rimavskej Píly a berú na vedomie, že Tisovec nie je zastrčená diera, lež kultúrne a intelektuálne vyspelé mesto.

Je všeobecne známe, že každé mesto vráza do reklamy a propagácie veľké peniaze. Čo však môže byť lepšou reklamou a propagáciou, ako kvalitný súbor cestujúci po celom Slovensku? Všade si získava priateľov, ktorí sa radi prídu pozrieť do Tisovca, s inými súbormi si vymieňa programy, vnímajú ho masmédiá. To všetko je reklama Tisovca a jeho obyvateľov.

Tak teda: čo je to – byť ochotníkom? Len súkromný koníček, alebo...?

Vlastná kultúra doma:

Dňa **7. februára** sa konala pri príležitosti **50. výročia založenia hutníckej priemyslovky** v Tisovci **slávnostná akadémia** pre žiakov školy.

V rámci februárovej **fašiangovej sezóny** sa pod patronátom MsKS konali postupne tieto akcie: Strojársky ples a. s. CSM /9. februára/, Poľovnícky ples / 17. februára/, Karneval detí materskej školy /22. febr./, Študentský ples EGT / 23. febr./ . Aj na Rimavskej Píle sa po viacročnej prestávke dočkali deti tamojšej materskej školy podobnej akcie – detský karneval si pripravili za pomoci členov Div. súboru T. Vansovej a konal sa 24. febr. v Kultúrnom dome v Rimavskej Píle.

Fašiangový kultúrny program vyvrcholil v utorok **27. februára**. **Fašiangovou pochôdzkou** ulicami mesta za účinkovania DH Hradovanka, Folklórnej skupiny Tisovec, detského folklórneho súboru Čížiček a ľudovej hudby a vyvrcholil detským maškarným plesom s diskotékou a záverečným polnočným rituálom pochovávanía basy.

Deň divadla v Tisovci: V spolupráci s Gemerskomalohontským osvetovým strediskom v Rim. Sobote pripravili organizátori miestnej kultúry na piatok **2. marca** Deň divadla. Jeho program sa začal ráno o 8.00 hod. videoprojekciou všetkých inscenácií divadelného súboru Daxner za roky 1988-2000 v Mestskej knižnici A. H. Škultétyho.

Večer o 18.00 hod. bola vo foyeri MsKS vernisáž výstavy Divadelné bábký Jolany Kuchtovej a repríza výstavy zo Scénickej žatvy 2000 v Martine pod názvom Divadelný Tisovec, inštalovanej vtedy pri príležitosti vlaňajšieho 140. výročia ochotníckeho divadla v Tisovci. Vernisáž otvorila úvodným príhovorom autorka libreta a komisárka výstavy Mgr. Eva Manicová.

Potom nasledovala autogramiáda spisovateľky Daniely Kapitáňovej – Csutortokiovej, autorky románu Samko Tále: Kniha o cintoríne. Podľa románu napísal divadelnú hru Samko Tále alebo O cintoríne Marián Lacko z Rim. Soboty a práve túto hru uvádzal ako celoslovenskú i svetovú premiéru súboru Daxner večer o 19.00 hod. Scénu navrhol a hru režíroval Mgr. Marián Lacko a. h.

Dňa **8. marca** vystupoval v MsKS DFS Čížiček na slávnostnom stretnutí pri príležitosti **MDŽ** pre zamestnancom a. s. CSM

28. marca sa v MsKS konal slávnostný koncert ku **Dňu učiteľov**.

Lojkov divadelný Tisovec: Divadlom žilo mesto aj ďalší mesiac. V piatok **6. apríla** prebiehala v priestoroch MsKS prehliadka tentokrát iba miestnych divadelných súborov s týmto celodenným programom:

8.00 hod. – Divadelný klub Tisovec uviedol ako premiéru hru Jaroslava Lacka a kol. *Dominika sa rozhodla umrieť*. Režíroval Jar. Lacko.

10.45 hod. – Hra Jána Romanovského *Človek, ktorý predal srdce*
v podaní Detského div. súboru Dédées. Režirovala Jolana
Kuchtová.

- Hra Jolany Kuchtovej a Jaroslava Lacka *O jablku*, sólový stup
Radky Hodoňovej. Réžia Jolana Kuchtová a Jaroslav Lacko.
Ľubomír Feldek: *O chodiacej chalupe*. Sólový stup Radky
Hodoňovej. Réžia Jolana Kuchtová. Repríza.

17.00 hod. – Jozef Hollý-Jaroslav Lacko: *Kubovci*. Netradičná úprava
klasického Kuba. Réžia Jar. Lacko. Hral Div. súbor T. Vansovej
Rim. Píla ako predpremiéru.

19.00 hod. – Spomienka na G. H. Lojku Tisovského pri 130. výročí jeho úmrtia.

- Marián Lacko: *Samko Tále alebo o cintoríne*. Hru v podaní Div.
Súboru Daxner režiroval Marián Lacko a. h. /Vstupné na
jednotlivé predstavenia bolo 10,- Sk, na celú prehliadku 20,- Sk./

Na margo celej akcie iba dve stručné poznámky: Prvá: na tohtoročnej
divadelnej akcii debutoval Divadelný klub Tisovec vytvorený minulého roku
ako voľné združenie študentov tisovských škôl so záujmom o divadlo. Druhá:
Akcia Lojkov divadelný Tisovec je výslednicou zámeru pôvodného projektu
Gemersko-malohontské divadlo – GMOD z roku 1993/autorka Mgr. Eva
Manicová/, ktorého cieľom bolo oživenie ochotníckeho divadla v našom kraji.
Od r. 1998 sa prehliadka koná pod názvom Lojkov divadelný Tisovec
a zúčastňovali sa na nej dosiaľ prevažne divadelné súbory z Rim. Sobota
a z Tisovca. Tohto roku prvýkrát zaplňajú jej program sami Tisovčania
a Piľania vlastnými šiestimi inscenáciami. A tu treba zaslúžene zdôrazniť
a vyzdvihnúť naše mesto ako ozajstnú ochotnícku divadelnú veľmoc.
A ustavične si zároveň pripomínať zásluhy nevšedného nadšenca
a organizátora miestneho divadla – Jar. Lacka.

15. apríla mala v Rimavskej Píle premiéru hra Jozefa Hollého a Jar. Lacka
Kubovci v réžii Jar. Lacka

19. mája od 20.00 hod. sa konala v sále MsKS rybárska zábava

26. mája od 18.30 hod. prebiehala v Rim. Píle spevácka prehliadka **Spieva celá rodina** spojená so zábavou.

31. mája o 15.00 hod. sa konal v sále ZUŠ koncert žiakov a učiteľov ZUŠ
V dňoch **8. . 9. júna** zorganizoval MSSD tradičný **Jánovský výlet**.

8. júna od 16.00 hod. prebiehal v spoločenskej sále MsKS benefičný koncert a folklórna skupina Tisovec v miestnom domove dôchodcov.

Stužkové slávnosti dvoch tried EGT sa konali postupne **16. a 21. novembra** v spoločenskej sále MsKS

6. decembra o 16.00 hod. sa konala na námestí Dr. Clementisa tradičná slávnosť **rozsvietenia vianočného stromčeka** /tentokrát asi 7m vysoký smrek/ za účasti asi 200 ľudí, prevažne rodičov s deťmi. Slávnosť avizujú blížiac sa Vianoce, prikráslil pripravený program, v ktorom vystúpili miestne mažoretčatá, detský folklórny súbor Čížiček a dych. hudba Hradovanka. Prekvapujúcim osviežením záveru slávnosti a potešením najmä pre deti bol nečakaný **príchod Mikuláša s čertom** v priliehavých kostýmoch.

Mikulášsky večierok, ktorý každý rok pripravujú pre seba i pre verejnosť žiaci ZŠ, sa konal v kinosále MsKS dňa **7. decembra** od 17.00 hod. Hodnotný gala – program pripravila so žiakmi vedúca detského speváckeho súboru Mgr. Marta Svobodová. Finančné krytie predstavenia s dobrovoľným vstupným pomohli zabezpečiť ochotní miestni sponzori /oddelenie kultúry MÚ, Rodičovské združenie pri ZŠ, Diana Pohorelská, Vanda, s. r. o./

7. decembra večer mala v spoločenskej sále MsKS **stužkovú slávnosť** trieda miestnej SPŠ.

12. decembra od 17.00 hod. prebiehal v spoločenskej sále MsKS obvyklý **Luciin večer s vianočným programom**.

Daxnerov Tisovec: Tohoročný XXI. ročník nesúťažnej prehliadky speváckych zborov Gemera-Malohontu, ktorú organizuje tunajšie MsKS pod gestorstvom Gemersko-malohontského osvetového strediska v Rim. Sobote sa konal **14. decembra** od 17.00 hod v kinosále MsKS. Zúčastnilo sa na ňom dovedna týchto deväť speváckych zborov, z toho tri hosťujúce z iných oblastí:

1. *Vokálne trio* pri Mestskom kultúrnom stredisku v Rim. Sobote pod vedením Tibora Léwayho, ktoré existuje od r. 1997, sa predstavilo skladbami Kohor generosa od Zoltána Kodálya a Mozartovým nocturnom č. 1 a 2.
2. *Miešaný spevácky zbor pri ZŠ Teplý vrch*, pôsobiaci iba od mája 2001 pod taktovkou Mgr. Drahoslavy Pásztorovej zaspieval tri známe piesne: Aká si mi krásna, Boleráz, boleráz, Keď sa Slováčok preč do sveta...
3. *Miešaný spevácky zbor Rimava*, účinkujúci od r. 1994 pri ZŠ Centrum I a pri Miestnom odbore MS v Hnúšti. Pod vedením dirigentky G. Rufusovej zaspieval päť skladieb rôzneho žánrového zamerania.
4. *Cirkevný spevokol Bratskej jednoty baptistov v Klenovci*, už takmer 80-ročný, sa pod vedením Ing. Pavla Ostricu prezentoval piesňami sakrálneho charakteru.
5. *Mužský spevokol Dr. S. Daxnera* sa predstavil hárstkom piesní zo svojho vyše 50-titulového repertoáru pod taktovkou dirigentky Mgr. G. Rufusovej.
6. Prehliadku regionálnych spevokolov uzavrel 30 rokov existujúci tohto roku jubilujúci *Ženský spevácky zbor Bona fide* pri Mestskom kultúrnom stredisku v Rim. Sobote, t. č. pod vedením Mgr. Jany Dobročkej.

Hostujúce spevácke zbory tvorili:

7. *Ev. cirkevný zbor Nádej z Revúcej* založený r. 1932. Pod vedením Jaroslava Petra upútal najmä Verdiho Zborom Židov.
8. *Zmiešaný spevácky zbor Žarnov* zo Žarnovice /vznikol r. 1953/ vystupoval s dirigentom Pavlom Šianskym.
9. *Miešaný spevácky zbor Základnej organizácie Csemadok z Tornale* – už 25-ročný, koncertoval vedený dirigentkou Agnešou Kurálievou.

Tradičné finále XXI. ročníka Daxnerovho Tisovca tvorila, ako vždy, vianočná pieseň Tichá noc, svätá noc, ktorú zaspievali spolu všetky zbory a pridali sa k nim aj sviatočne naladení diváci.

Večer kolied – Koledníci Unicef: Detský fond OSN ako medzinárodná organizácia pre sociálnu, zdravotnú a výchovnú pomoc deťom v rozvojových krajinách- Unicef, pôsobí v 161 krajinách sveta. Slovenský výbor pre Unicef vyzval základné umelecké školy na Slovensku na spoluprácu s ním formou

organizovania vianočného „Večera kolied“. Cieľom projektu bola dobrovoľná zbierka na financovanie programov Unicef v oblasti výživy. Zo 194 ZUŠ na Slovensku sa do akcie zapojili iba 16 a medzi nimi aj ZUŠ Tisovec.

Akciu zorganizovali vo štvrtok **20. decembra 2001** v tunajšom CSM markete. V čase od 15.30 do 17.00 hod. vyhrávali tam žiaci a učitelia ZUŠ pri predvianočných nákupoch prekvapeným húfom ľudí. Rôzne aktuálne sklady, koledy, koncertné melódie, vytvárali slávnostnú vianočnú atmosféru a dojíмали náhodných prítomných. Výťažok koncertu-dobrovoľné príspevky boli odoslané na účet Slov. výboru Unicefu.

23. decembra prebiehala na Rimavskej Píle akcia **Vianočný večer**.

Vystupovali Folklórna skupina Tisovec a Piľania.

25. decembra bola na Rim. Píle **vianočná zábava**.

26. decembra usporiadali v spoločenskej sále MsKS v Tisovci **Štefanskú diskotéku**.

29. decembra na 20.00 hod. pripravilo MsKS v spoločenskej sále budovy **Predsilvestrovskú zábavu**.

31. decembra v noci prebiehal na námestí program **Vítanie nového roku** /sprievod, príhovor primátora, ohňostroj/.

Vyvážaná kultúra:

4. apríla sa DFS Čížiček zúčastnil regionálnej prehliadke detských divadelných súborov v Hnúšti, **6. apríla** na prehliadke v Polomke.

V sobotu ráno **28. apríla** odcestoval detský spev. súbor Lykovienky do družobného maďarského mesta Putnok. Po návšteve a prehliadke tunajšej základnej školy vystúpili so svojim polhodinovým programom v areáli výstavby Gemer – Expo. Pod taktovkou Mgr. Milana Matuchu s gitaristom Pavlom Lackom zaspievali zo svojho repertoáru 10 piesní

30. júna vystupoval DFS Čížiček na Gemersko-malohontských folklórnych slávnostiach v Klenovci.

10. októbra sa členovia Divadelného klubu zúčastnili na Scénickej žatve v Martine – najvyššej celoslovenskej prehliadke divadelných súborov s hrou Dominika sa rozhodla umrieť.

3. decembra vystupoval mužský spevokol Dr. S. Daxnera na benefičnom koncerte v Rim. Sobote.

8. decembra vystupovala na Regionálnej prehliadke folklórnych skupín Gemera a Malohontu v Slavošovciach Folklórna skupina Tisovec.

17. decembra spieval MSSD na benefičnom koncerte SČK v Revúcej.

22. decembra mal výmenné divadelné predstavenie DS Daxner v Žiari n. Hr.

Dovážaná kultúra:

Jožo Pročko v Tisovci: V stredu **14. februára** zavítal do nášho mesta štáb televízie Markíza a humorista Jožo Pročko tu natáčal známu zábavnú reláciu JPP – Jožo Pročko pokúša.

10. mája sa konala pre deti ZŠ v spoločenskej sále MsKS beseda so spisovateľom, rozprávkárom **Petrom Glockom**, /autor má jednu z rodinných základní v susednom Muráni, odkiaľ pochádza jeho matka/.

Dňa **11. mája** na **Deň matiek** večer o 19.00 hod. zazneli v sále MsKS operetné melódie **Náruč krásnych ruží** v podaní speváka Ivana Ožváta.

V rámci Dní mesta sa konal **23. júna** od 11.00 hod. pred Budovou ZŠ **IX. festival dychových hudieb Gemera a Malohontu** za účasti šiestich súborov vrátane domácej Hradovanky.

Dňa **14. októbra** hosťoval v Tisovci **Divadelný súbor J. Chalúpku z Brezna** a predstavil sa jednoaktovkovou komédiou Róberta Andersona *Som Herbert*. V Hre pohostinsky vystupoval aj Pavel Ciliak z divadla v Báčskom Petrovci z Vojvodiny, aj réžiu mal tamojší režisér Ľuboslav Majera.

V stredu **21. nov.** od 17.00 hod. sa v kinosále MsKS konalo výmenné predstavenie div. súboru zo Žiaru nad Hronom.

Dňa **29. nov.** sa v hudobnom salóniku MsKS konal jeden z tradičných **koncertov vážnej hudby**, ktoré pre nemnohých záujemcov pravidelne

usporadúva vedenie ZUŠ. Klavírnym recitálom sa predstavila Eva Sendreiová, poslucháčka III. ročníka Akadémie umení v Banskej Bystrici, rodáčka z Brezna. V nedeľu **16. dec.** opäť koncertoval v Tisovci spevák **Ivan Ožvát**, predstavil sa programom Búvaj, dieťa krásne. V pred programe vystúpili miestne Lykovienky a Muž. spevokol Sama Daxnera.

Iné z kultúry:

Zomrel František Pazúr: V polovici apríla 2001 zomrel v Bratislave žijúci Tisovčan rodák PhDr. František Pazúr /1911-2001/, pôvodne profesor francúzštiny a nemčiny na tisovskom gymnáziu. Študoval na lýceu vo francúzskom Dijone a na Filozofickej fakulte SU v Bratislave. Po II. svetovej vojne bol námestníkom povereníka školstva Ernesta Sýkoru, od roku 1953 členom čs. delegácie v Repatriačnej komisii neutrálnych štátov v Kórei, potom vedúcim čs. stálej misie pri Unesco v Paríži /1959-1964/, veľvyslaneckým radcom vo Viedni /1966-1970/, nakoniec pracovníkom na Úrade vlády SR. Na všetkých postoch svojho pôsobenia požíval veľkú autoritu ako uznávaný rozhladený odborník, pribojný výkonný pracovník i osobnosť mimoriadnych ľudských kvalít. Kým žil doma v Tisovci, bol uznávanou posilou miestneho futbalu, členom tunajšieho spevokolu, za Slov. nár. povstania bol styčným dôstojníkom a tlmočníkom pre francúzskych účastníkov SNP. Na pohrebe v bratislavskom krematóriu dňa 18. apríla sa s ním za všetkých jeho žiakov, priateľov a známych rozlúčil predseda Spolku rodákov a priateľov mesta Tisovec PhDr. Samuel Gájer, CSc.

Na spomienkovom posedení v kruhu jeho rodiny a blízkych priateľov takto vykreslil profil jeho osobnosti jeho najbližší doživotný priateľ, tiež profesor nemčiny a kolega z tisovskeho gymnázia, neskorší dlhoročný riaditeľ Sľuku Vladimír Húska: „Trávili sme dlhé chvíle besedami o veciach politických i odborných. I keď sme sa v niečom nezhodli a vzájomne sa presviedčali, spoločné osudy a vyhliadky do budúcnosti utvrdzovali naše priateľstvo. A rozišli sme sa šírym svetom ako havrany, no často sa naše cesty skrížili, aby

sme konfrontovali naše myslenie so skutočnosťou. Spojení veľkou myšlienkou a národnooslobodzovacieho zápasu stretli sme sa mnohí v Slovenskom národnom povstaní a od neho sa odvíjalo naše ďalšie účinkovanie. V ňom rezonovala tisovska tradícia boja proti sociálnemu a národnému útlaku. Svoj vzťah k vlasti mu neustále tanul na mysli, i keď ho osud zavial do ďalekej i blízkej cudziny. Brázda, ktorú svojou činnosťou vyoral, prináša dobrú úrodu.“

Za Brankom Hrvolom: O mesiac po úmrtí Dr. F. Pazúra nás 16. mája 2001 vo veku 66 rokov opustil aj ďalší známy a zaslúžilý Tisovčan PaedDr. Branko Hrvol /1935-2001/, všestranný športovec, pedagóg i organizátor športu. Venoval sa predovšetkým lyžovaniu, ale vyučoval a organizoval aj prázdninové kurzy plávania a turistiky a venoval sa aj horolezectvu. Bol mladším synom býv. riaditeľa meštianskej školy Jána Hrvola st. Po maturite na tunajšom gymnáziu r. 1953 študoval zemepis a telesnú výchovu na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave. Vyučoval najprv na stredných školách v Rim. Sobote, od roku 1961 bol odborným asistentom na Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene. Ako lyžiar úspešne reprezentoval Tisovec v zjazdových disciplínach v rokoch 1950-1965, aktívne sa podieľal na zlepšovaní podmienok lyžiarskeho športu v meste, bol viacnásobným preborníkom mesta, okresu, r. 1953 aj dorasteneckým majstrom kraja v alpskej kombinácii. Veľa záslužnej práce vykonal ako pedagóg a organizátor vysokoškolského športu i ako činnovník Krajského výboru ČSTV v Banskej Bystrici.

Triumf Divadelného klubu Tisovec: Po zániku niekdajšieho divadelného súboru Indeeep Group, po niekoľkoročnej prázdnote v oblasti študentského divadla v Tisovci zorganizoval neúnavný organizátor a režisér miestneho divadla Jaroslav Lacko na jeseň roku 2000 miestnych stredoškolákov v novom súbore nazvanom Divadelný klub Tisovec. Mladí ambiciózni nadšenci, prevažne žiaci tunajšieho ev. gymnázia sa už na jar tohto roku blykli vydarenou inscenáciou Jaroslavom Lackom zdramatizovaného románu Paula Coelhoa Veronika sa rozhodla umrieť pod názvom Dominika sa rozhodla zomrieť, ktorou sa predstavili Tisovčanom 6. apríla 2001. Touto hrou sa súbor

zúčastnil následne aj krajskej prehliadky Zochova Revúca, odtiaľ postúpil na celoštátnu prehliadku začínajúcich súborov – XXVII. Divadelné Šurany, kde získali Hlavnú cenu a tým automaticky aj účasť na celoštátnej prehliadke špičkových ochotníckych divadelných súborov v Martine na Scénickej žatve 2001. Obdivuhodný štart začiatočníkov do divadelného sveta!

Odišiel spevák i dirigent... Po ťažkej chorobe zomrel 13. októbra 2001 vo veku 57 rokov náš rodák, obyvateľ Rim. Soboty Ján Plichta. Bol 33 rokov členom tunajšieho mužského spevokolu a niekoľko posledných rokov aj hosťujúcim dirigentom miestnej dychovky. O jeho vzťahu k spevu a hudbe i k rodnému Tisovcu najlepšie svedčí skutočnosť, že takmer dvadsať posledných rokov dochádzal za obidvoma láskami svojho srdca – spevom i hudbou – na pravidelné návštevy do Tisovca z Rimavskej Soboty.

Letné aktivity kresťanskej mládeže: Vnútoraná misia a Spoločenstvo ev. mládeže /SEM/ v Rimavskej Píle pripravili pre deti a mládež Rim. Píly a Tisovca na letné prázdniny 2001 tieto akcie: prvý júlový týždeň letný tábor detí a dorastu z Rim. Píly na Klenovských vrchoch, v poslednom júlovom týždni pre dorastencov z Tisovca tábor v lesoch nad obcou Chyžné, v dňoch 19.-24. augusta sústreďenie Besiedky pre menšie deti z Tisovca v horách Muránskej Zdychavy a koncom augusta regionálne stretnutie mládeže na Halubenci – na hranici chotárov Rim. Píly a Klenovca. Na náklady na všetky podujatia prispievali ich účastníci len symbolickými poplatkami, lebo boli financované z projektov Min. školstva SR a Ev. svetovej misie, čo umožnilo aj účasť detí zo sociálne slabších rodín.

Otázniky nad Tisovským mesačníkom: Pretože vydávanie TM je od začiatku stratové a MÚ nechce zvyšovať jeho cenu /od r. 1991 je to stále 6,- Sk/, vzhľadom na stále viac priškrucovaný rozpočet mesta ktosi kdesi koncom roka 2000 rozhodol, že usporiť sa dá čiastočne aj tak, že TM bude vychádzať iba ako

dvojmesačník. Aj vyšiel. Začiatkom januára 2001 vyšlo dvojčíslo 1-2 /január-február/ v pôvodnom rozsahu 8 strán.

Rozvážni kompetentní však okamžite zareagovali, argumentujúc rozumne tým, že dvojmesačná periodicita novín by vážne oslabila doterajšiu dobrú komunikatívnu informačnú prepojenosť medzi občanmi a samosprávou a tak MsZ na januárovom zasadnutí rozhodlo: v I. štvrťroku vydávať TM ďalej mesačne v rozsahu 8 tlačných strán /plus príloha mládežníckej samosprávy/ a potom problém prehodnotiť. Súčasne uložilo vedúcemu oddelenia kultúry vypracovať štatút TM. Dvojstranový štatút pozostávajúci z 8 článkov schválilo MsZ dňa 29. marca 2001. A TM vychádza ďalej – mesačne!

Päť rokov výskumu na Hradovej: Od roku 1997 prebiehal na tisovskej Hradovej archeologický výskum s cieľom objasniť históriu tunajšieho inak neznámeho stredovekého hradu. K hradu sa síce viaže viacero miestnych povestí, ale žiadne faktografické údaje o jeho vzniku a existovaní sa nepodarilo nájsť ani v písomných historických dokumentoch a nič v tomto smere nepriniesol ani samotný doterajší archeologický výskum vykonávaný odborne profesionálne za účinnej spolupráce mesta Tisovec, Archeologického múzea v Bratislave a Nadácie pre záchranu kultúrneho dedičstva v Bratislave.

Podľa skromného nálezu iba niekoľkých stredovekých črepov z 15. a 16. stor. možno predpokladať, že hrad začali stavať pravdepodobne v 15. stor., ale nebol nikdy dokončený, pretože počas budovania stratil svoj strážny, vojenský a politický význam.

Vykopávky na Hradovej však priniesli iný, nemenej významný objav: hrebeň Hradovej bol dlhodobo osídlený pred vznikom samotného Tisovca. Hodnoverne preukázali časove viacvrstvové osídlenie Hradovej s trvalými obydliami – predovšetkým bohaté nálezy z obdobia rokov 1100 – 700 pred n. l. potvrdili, že vtedajšie osídlenie Hradovej bolo významným centrom tzv. Kyjatickej kultúry. Popri nej sa zistili aj prvky Lužickej kultúry a V. ročník výskumu tohto roku v lete odhalil aj obydliá z obdobia laténskej kultúry /450 – 60 pred n. l. /.

Odborná komisia, ktorá hodnotila päť rokov doterajšieho výskumu, odporučila v ňom pokračovať.

Mestská knižnica A. H. Škultétyho: pre nedostatok finančných prostriedkov pokračovala aj tohto roku v utlmenej činnosti a zamestnávala iba jedného pracovníka – vedúcu knižnice Miroslavu Kojnokovú.

Stav knižnice:

Knižné jednotky spolu 20006 ks /výpožičky 21479/,
odborná literatúra pre dospelých 6331 /výpožičky 3259/,
odborná literatúra pre deti 576 /výpožičky 960/,
krásna literatúra pre dospelých 1643 /výpožičky 10349/,
krásna literatúra pre deti 4188 /výpožičky 3377/,
špeciálne dokumenty 268 /výpožičky 85/,
audiovizuálne dokumenty 235,
prírastky kníh kúpou 122, darom 93,
prezenčné výpožičky 1069,
medziknižničná výpožičná služba iným knižniciam 23, z iných knižníc 114.
Registrovaní používatelia spolu 854.

Štatistika čitateľov a výpožičiek:

čitatelia spolu 854, deti do 15 rokov 284, študenti SŠ a VŠ 295, dospelí 275.
Počet výpožičiek na 1 obyvateľa 5,09, na 1 čitateľa 25,15, prihlásení v knižnici z celkového počtu obyvateľov 20,25 %.

Kino Pod Hradovou živorí rovnako ako celá kultúrna sféra, trpí predovšetkým v dôsledku konkurencie pohodlnej domácej televízie a modernej domácej audiovizuálnej techniky, ale aj obmedzeným výberom filmového repertoáru – kinám sa ponúkajú takmer stopercentne iba bezduché americké filmy. Služby divákovi zabezpečujú 3 zamestnanci /vedúci kina, premietáč a uvádzačka/, všetci na čiastočný úväzok.

Štatistické ukazovatele za rok 2001:

počet premietnutých filmov 55,
celková návštevnosť 2456 divákov,
ročná hrubá tržba pri vstupnom 35,- Sk za osobu 90.975,- Sk.
Premietacími dňami boli utorok a štvrtok.

Školstvo

Stredná priemyselná škola: V jarnom období 2001 maturovali dve triedy denného štúdia /48 žiakov/ a dve triedy štúdia popri zamestnaní /18 žiakov/. V školskom roku 2001/2002 mala škola v ôsmich triedach denného štúdia 194 žiakov a v dvoch triedach štúdia popri zamestnaní 25 žiakov. V septembri 2001 otvorili iba dve triedy denného štúdia /50 žiakov/.

Počet pedagogických pracovníkov v škole: 22, v domove mládeže 4, počet ostatných zamestnancov 11. Riaditeľom školy je naďalej Ing. Igor Gajdáč, jeho zástupkyňou Mgr. Valéria Parobeková. Z pozoruhodných udalostí treba uviesť, že škola v rámci zapojenia sa do projektu Infovek získala vybavenie jednej učebne výpočtovej techniky /6 počítačov a server/ a 24-hodinové prepojenie na internet.

Najvýznamnejšou udalosťou v živote školy bolo tohto roku **50. výročie jej založenia** pripadajúce na začiatok februára 2001. Skromné, ale dôstojné oslavy tejto udalosti sa podarilo zabezpečiť najmä vďaka nezištnej organizačnej, ale najmä finančnej pomoci bývalých absolventov školy. Oslavy sa konali na dvakrát. V stredu 7. februára 2001 bola v sále MsKS slávnostná akadémia, ktorú si pripravila škola pre súčasných žiakov. V piatok 22. júna sa v rámci VII. Dní mesta konali ďalšie akcie: predpoludním slávnostné odhalenie pamätnej tabule na budove školy a po slávnostnom obede konferencia absolventov SPŠ – od 13.00 hodiny.

Stručné údaje z histórie školy: Škola prešla počas svojho trvania zložitým vývinom a premenami. Postupné zmeny jej odborného zamerania boli

vynútené meniacimi sa potrebami spoločnosti a jej 50-ročnú existenciu možno rozdeliť na tri rôzne etapy:

1. Éra hutníckej priemyslovky /1951-1971/, keď jej riaditeľmi boli Ing. Otakar Lotsch /1951-1953/, Ing. Svätopluk Kámen /1953-1970/ a Samuel Kriška /1970-1971/. Hutnícku priemyslovku úspešne ukončilo 1402 absolventov hutníckeho štúdia.
2. Éra chemickej priemyslovky /1971-1990/ s riaditeľmi PhDr. František Bábela /1971-1981/ a Ing Pavel Koško /1981-1990/. Chemickú priemyslovku ukončilo úspešne 1705 absolventov.
3. Éra priemyslovky s viacerými študijnými odbormi /od r. 1990/. Jej riaditeľom je odvtedy Ing. Igor Gajdáč a do roku 2001 ju ukončilo 898 absolventov.

Na margo päťdesiatročnej existencie priemyslovky v Tisovci možno na tému Škola a mesto povedať: Pre každé vidiecke mestečko je nespornou vzácnosťou i užitočnou výhodou, ak v ňom zriadia strednú školu a ak škola tu zapustí hlboké korene a udomácní sa v ňom napríklad na celé polstoročie. Platí tu však aj recipročný vzťah: pre každú takúto školu je vzácnosťou i výhodou, ak nájde v novom prostredí vhodné a žičlivé zázemie. Objektívne, bez lichotivej nadsádzky, možno konštatovať, že v prípade Tisovca a jeho priemyslovky sa tak stalo.

Keď sem roku 1951 dosť prekvapujúco takmer vpadla hutnícka priemyslovka, našla tu ideálne zázemie po stáročia pripravované hutníckou výrobou, aktuálne reprezentovanou vysokou pecou – našou i s desiatkami „mašiarov“ – Tisovčanov v nej zamestnaných. Ale aj po likvidácii hutníctva v meste i v škole ostáva škola s novými odbormi technickej chémie silikátov napojená aspoň symbolicky na tunajšiu, v porovnaní s mašou, pravda menej významnú vápenku. A tak profitovala škola v obidvoch týchto obdobiach z vhodného odborného zázemia, ale i z priazne väčšiny obyvateľstva a orgánov mesta. Okrem zriedkavých výnimiek jej vždy vychádzali v ústrety.

A čo dávala škola mestu? Všeobecne platí: stredná škola vždy kultivuje prostredie, v ktorom pôsobí, zvlášť, keď ide o malé mesto. Kultivuje ho už

svojím intelektuálnym potenciálom, ktorý tvoria desiatky učiteľov a stovky žiakov. Značná časť z nich býva vždy rôznymi väzbami prepojená aj na celkové dianie v meste. A študentská mladá zároveň už svojou sviežou mladosťou oživuje, omladzuje a optimalizuje spoločenskú atmosféru mesta, zvlášť, keď tu býva sústredená vo veľkom počte v internáte a roztrúsená po privátnych bytoch.

Škola dala viacerým generáciám mladých Tisovčanov stredoškolské vzdelanie, mnohých posunula na vysoké školy, dala tunajším rodinám mladých zaťov, resp. nevesty, permanentne dávala desiatkam domácich ľudí zamestnanecký chlebič. A v obdobiach, keď zvlášť zažiarila jej sláva, zažiaril s ňou aj Tisovec. A tých takmer 4000 jej doterajších absolventov rozptýlených po celom Slovensku, roznáša dobré meno mesta po krajine. S pribúdajúcimi rokmi a spomienkami na mladosť zaiste čoraz viac.

Škola a mestečko sú ako dobrí súrodenci spútaní úprimnou súrodeneckou láskou. Sú ako brat a sestra. Kiež by to trvalo dlho aj naďalej!

Evanjelické gymnázium: V jarnom období v máji maturovali dve triedy, spolu 58 žiakov. V septembri 2001 mala škola v 13 triedach 289 žiakov, z toho v osemročnom štúdiu 5 tried a 92 žiakov. Do prvého ročníka v päťročnom štúdiu bolo prijatých 44 žiakov, v osemročnom štúdiu 18 žiakov.

V škole pracovalo celkom 25 pedagogických pracovníkov, z toho 5 Američanov a 5 externých učiteľov. Ostatných prevádzkových zamestnancov bolo 12. Riaditeľkou školy je naďalej PhDr. Helena Pašiaková PhD, jej zástupkyňou je Mgr. Ľuba Petricová.

Škola si koncepčne riadenou prácou a vynikajúcimi výsledkami permanentne udržiava prestížne postavenie v slovenskom školstve a trvalo dobré meno aj v dobroprajnom americkom zázemí. V tomto roku napr. na základe hodnotenia úspešnosti jej absolventov pri prijímaní na vysoké školy a pri ich uplatňovaní sa na pracovnom trhu sa umiestnila spomedzi vyše 180 gymnázií na 9. mieste na Slovensku.

Základná škola Dr. Vladimíra Clementisa: V júni 2001 ukončilo školu 49 žiakov, do I. ročníka v septembri 2001 nastúpilo 48 žiakov.

V školskom roku 2001/2002 mala ZŠ celkom 18 tried a 358 žiakov, 32 učiteľov a 18 ostatných pracovníkov. Riaditeľkou školy je PaedDr. Božena Pardupová, jej zástupkyňou Mgr. Mahuliena Štrbová.

Z hlásených nedostatkov treba uviesť: škole stále chýbajú finančné prostriedky na údržbu, ktorá sa nemôže zabezpečovať priebežne a preventívne, školské objekty preto chátrajú. Riešia sa len akútne prípady – menšie i väčšie havarijné situácie. V zostave učiteľského zboru už dlhšie chýbajú kvalifikovaní učitelia cudzích jazykov zavedených v škole /angličtina, nemčina/.

Inak škola zabezpečuje vzdelanostnú prípravu na dobrej úrovni, žiaci sú už tradične úspešní v telovýchovných súťažiach aj na celoslovenskej úrovni i vo výtvarných súťažiach, kde zaznamenávajú aj medzinárodné úspechy.

Základná umelecká škola: Celkový počet žiakov v školskom roku 2000/2001: 133. Školu ukončilo v júni 2001 10 žiakov, z toho 8 v hudobnom a 2 vo výtvarnom odbore. Do I. ročníka bolo v septembri 2001 prijatých 35 žiakov / do hudobného odboru 27, do výtvarného odboru 8/. V škole pôsobí 8 učiteľov, riaditeľkou je naďalej Mgr. Anna Ferencová.

Žiaci školy si stále úspešne počínajú vo všetkých hudobných súťažiach organizovaných pre ZUŠ. Tak napríklad aj v okresnej súťaži Hnúšťanský akord, ktorej vyhlasovateľom je Ministerstvo školstva SR a ktorá sa konala 13. dec. 2001 na pôde ZUŠ Tisovec za účasti ZUŠ Hnúšťa, ZUŠ Rimavská Sobota a ZUŠ Tisovec. Súťažilo sa v troch vekových kategóriách: 2. a 3. ročník v kategórii A, 4. a 5. ročník v kategórii B, 6. a 7. ročník v kategórii C. Tisovčania zvíťazili v kategórii A a B, víťazom kategórie C sa stala ZUŠ Rimavská Sobota. Víťazi postúpili na krajskú súťaž do Zvolena. Spolu so svojimi učiteľmi sa žiaci tunajšej školy aktívne podieľajú na bohatom kultúrnom živote mesta samostatnými koncertmi i hudobnými príspevkami do kultúrnych programov rôznych osláv a iných podujatí.

Materská škola Tisovec: Štatistika roku 2001: v júni ukončilo MŠ a postúpili do základnej školy 33 žiaci, do I. ročníka MŠ nastúpilo v septembri 29 žiakov. V školskom roku 2001/2002 mala MŠ v 4 triedach dovedna 95 žiakov, 8 učiteliek a 7 ostatných zamestnancov. Riaditeľkou je Viera Pindiaková, jej zástupkyňou Júlia Hodoňová.

Materská škola Rimavská Píla: V júni 2001 ukončili školu 3 žiaci, do I. ročníka v septembri 2001 boli prijatí 3 žiaci. V školskom roku 2001/2002 mala škola 1 triedu a v nej dovedna 17 žiakov. Počet učiteliek 2, počet ostatných zamestnancov 2. Riaditeľkou je Viera Krišková.

Šport

Lyžovanie: Zima 2000/2001 nežičila lyžiarskemu športu. Nedostatok snehu a nevhodné klimatické podmienky znemožnili rekreačné i súťažné lyžovanie a tak sa verejná športová aktivita lyžiarskeho klubu obmedzila akurát na športové podujatie v rámci lyžiarskeho karnevalu, ktorý sa konal v sobotu 3. marca 2001 na Bánove. Zaradili doň aj paralelný slalom a preteky v obrovskom slalome pre záujemcov z radov verejnosti.

Napriek uvedeným zložitým podmienkam organizoval klub lyžiarske tréningy a výcvik pre prípravku. Vyvrcholením tejto činnosti v prípade prípravky bol zájazd do Jasnej, kde maličkí – na radosť svojich rodičov i trénerov zvládli aj najnáročnejšie zjazdovky.

V najvyššej slovenskej pred žiackej súťaži mal klub dvoch pretekárov: D. Lopusná sa v mnohých jednotlivých pretekoch umiestnila aj v prvej desiatke, ale celkove bola vyhodnotená ako v poradí 13. na Slovensku, E. Lopusný sa v celkovom hodnotení umiestnil do 26. miesta.

V lete v prvý júlový týždeň zorganizoval lyžiarsky klub zájazd do Vysokých Tatier s výstupom na Téryho chatu.

Slabá lyžiarska sezóna mala nepriaznivý dopad aj na finančné hospodárenie lyžiarskeho klubu – zaznamenali schodok cca 7000,- Sk. Stratu vykompenzovali vyžiadanými sponzorskými darmi. Pomohli im: mesto

Tisovec, CSM Tisovec, Mestské lesy Tisovec a Ing. Ivan Kriška. Finančnú škodu dovŕšili aj krádeže z inventára klubu v Rejkove i na Bánove.

Záverom treba konštatovať, že za posledných dvanásť rokov „demokratických“ premien na Slovensku sa podmienky pre organizované lyžovanie ustavične zhoršujú a spoločenstvá lyžiarov v rámci lyžiarskych klubov na Slovensku už prakticky zanikli. Treba preto oceniť a treba si vážiť úsilie tunajšieho lyžiarskeho klubu, ktorý Tisovčanom možnosti pestovať tradičný domáci lyžiarsky šport obetavo ďalej zabezpečuje.

Stolný tenis: sa stal v Tisovci v posledných rokoch módnym a obľúbeným športom. A čo je chvályhodné, jeho organizátorom a novodobým priekopníkom v meste sa podarilo prilákať k ping-pongovým stolom aj starších – dospelých, aj momentálne menej na šport a iné ušľachtilé záujmy orientovaných mlad'. Z jej radov sa postupne vynárajú aj nádejné stolnotenisové talenty, ako je napríklad 15-ročný študent tunajšieho ev. gymnázia Adam Pašiak, ktorý už teraz patrí k oporám A-mužstva úspešne pôsobiaceho v V. lige.

Stolnotenisový klub Tisovec má momentálne zaregistrovaných 15 hráčov a tak sa rozhodlo prihlásiť do súťaže /do VI. ligy/ aj B-mužstvo.

Tradičné každoročné majstrovstvá mesta v stolnom tenise sa uskutočnili v sobotu 6. januára 2001 v priestoroch základni miestneho stolného tenisu – v telocvični ZŠ a priniesli nasledovné výsledky: Poradie v dvojhrách: 1. Igor Gondor, 2. Adam Pašiak, 3. Ján Kizek. Poradie vo štvorhrách: 1. Ján Kizek a Ľubomír Ulický, 2. Adam Pašiak – Jaroslav Lacko, 3. Rudolf Keblúšek - Milan Štrba.

Turistika: Organizovaná turistika /a lyžovanie/ majú v Tisovci takmer 80-ročnú tradíciu a za celé toto obdobie mala tu turistika dostatok nadšencov a prívržencov. V posledných rokoch sa popri pôvodnej organizácii uviedol aktívne do života turistický oddiel KST Rimavská dolina so sídlom v Tisovci pod vedením všestranne aktívneho Dušana Kojnoka. Roku 2001 zorganizoval oddiel takmer dvadsať kolektívnych akcií. Oddiel vznikol v apríli 1984 v Rim.

Bani, kde sídlil až do 31. 7. 1994. Od 1.8. je jeho sídlom Tisovec. Existuje ako samostatný správny subjekt – obč. združenie.

50 rokov jaskyniarstva v Tisovci: Na tento rok pripadá významné polstoročné jubileum jaskyniarstva v meste. Oblastnú skupinu Slovenskej speleologickej spoločnosti ako jednu z prvých na Slovensku založil r. 1951 Ing. Svätopluk Kámen, profesor a neskorší riaditeľ tunajšej hutníckej priemyslovky. Jej členstvo tvorila pôvodne iba skupina žiakov priemyslovky, neskôr k nim pribudli aj niekoľkí zanietenci z Tisovca a okolia.

Za polstoročie jej existencie prebádali tunajší jaskyniari vo vlastnom pracovnom rajóne Muránskej planiny a Tisovského krasu 258 jaskýň, priepastí a množstvo ďalších povrchových krasových útvarov, ktoré zdokumentovali a zmapovali. Pravidelne sa zúčastňujú na akciách, ktoré organizuje Slovenská speleologická spoločnosť v iných krasových lokalitách Slovenska. Niektorí navštívili aj krasové oblasti v zahraničí /Česká republika, Poľsko, býv. Juhoslávia, Alžírsko, oblasť Kaukazu/. Tunajšiu krasovú oblasť ponavštevovali zahraniční jaskyniari z Ukrajiny, Poľska, Nemecka, Švajčiarska a z USA. V súčasnosti pracuje jaskyniarska skupina ako Speleoklub Tisovec pod vedením Ivana Kubíniho, ktorý sa venuje jaskyniarstvu od študentských čias. V rokoch 1965 – 1969 bol žiakom tunajšej hutníckej priemyslovky.

27. ročník Zimného výstupu na Trstie zorganizoval Klub slovenských turistov Tisovec v sobotu 17. februára 2001. Zúčastnilo sa na ňom takmer 60 turistov z Tisovca, Hnúšte, Revúcej – najmladšou účastníčkou bolo trojročné dievčatko.

Pozoruhodnou súčasťou tejto športovej akcie bol aj prvý ročník výstavy fotografií amatérskeho fotografa Milana Slabeja, inak oficiálneho fotografa mesta – priamo v chate na Trsti. Výstavu 30 fotografií zobrazujúcich zimnú krásu prírody Tisovca pripravil sám autor v snahe spríjemniť a esteticky umocniť atmosféru krátkeho pobytu účastníkov výstupu v chate.

Tradičný **Lyžiarsky prechod Muránskou planinou** sa uskutočnil 3. marca 2001.

Turistické informačné centrum /TIC/ Národného parku Muránska planina zriadené na prízemí budovy mestského úradu v priestoroch bývalej lekárne poskytovalo aj tohto roku potrebné informácie záujemcom /osobný výklad i rôzne informačno-propagačné materiály/. Škoda len, že Tisovec stále nemá dostatok vhodných ubytovacích kapacít, aby sa mohol stať živším centrom turistického ruchu v tejto oblasti, na čo má svojou prírodnou polohou i dopravnými možnosťami priaznivé predpoklady.

Futbal: V organizovaných futbalových súťažiach pôsobili v ročníku 2000/2001 tri tisovské futbalové družstvá:

- Dospelí hrali vo IV. lige – Juh a spomedzi 14 účastníkov skončili na 2. mieste
- Starší dorastenci vo IV. lige dorastencov v skupine Juh obsadili spomedzi 14 účastníkov 5. miesto
- Starší žiaci pôsobili vo IV. lige D a z 10 účastníkov skončili na 9. mieste.

Futbal na Rimavskej Píle zápasí stále s nedostatkom finančných prostriedkov a z týchto dôvodov družstvo dospelých i družstvo dorastencov museli z okresných súťaží na jar 2001, tri kolá pred dokončením ročníka 2000/2001 vystúpiť.

VIII. ročník Memoriálu Jaroslava Kopeckého sa konal na futbalovom štadióne FKCSM Tisovec v sobotu 25. augusta za účasti 4 družstiev futbalových veteránov z Tisovca, Hlučína /Česká republika/, Senice a Klenovca.

Akcia mala tradičný slávnostný priebeh s úvodným aktom pietneho kladenia kvetov na hrob Jaroslava Kopeckého aj za prítomnosti jeho žijúcej manželky Marty Kopeckej. Memoriál otvoril prezident futbalového oddielu FKCSM Ing. Vladimír Mihál, organizačné pokyny predniesol primátor mesta Ing. Peter Mináč. Samotné športové zápolenie otvorila a sporadicky ho potom komentovala moderátorka Mgr. Táňa Mihálová. Celkové poradie mužstiev v turnaji: 1. Tisovec, 2. Hlučín, 3. Senica, 4. Klenovec.

Výstavba

Na základe finančných možností mestského rozpočtu a dotácií zo štátneho rozpočtu zabezpečilo mesto na rok 2001 tieto investičné akcie:

1. Nájomné byty – 30 b. j. v Tisovci na Jesenského ul. v hod.	15,169.214,- Sk
2. Rekonštrukcia Pamätného domu Š. M. Daxnera - „ -	4,078.389,- Sk
3. Plynofikácia kultúrneho domu Rim. Píla - „ -	129.456,- Sk
4. Prerokovanie návrhu konceptu ÚPN SÚ Tisovec - „ -	517.673,- Sk
5. PD Rozšírenie NN siete pre garáže Pod Vápenkou - „ -	6.800,- Sk

---

Spolu: 19,901.532,- Sk

Nájomné byty: Po vyhodnotení verejnej súťaže na zhotoviteľa dlhšie pripravovanej stavby bola vybratá firma Combin Banská Štiavnica s. r. o., s ktorou mesto uzatvorilo zmluvu na zhotovenie objektu vrátane technickej štruktúry. Náklady s DPH predstavujú 26,137.214,- Sk. Z toho približne polovicu poskytuje Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, na zvyšok si vybavilo mesto úver na 30 rokov so 4,4 % úrokovou sadzbou. Stavenisko odovzdali stavebnej firme začiatkom septembra. Stavebný dozor vykonával p. Dušan Vaľo z Rim. Soboty, autorským dozorom stavby bola poverená Ing. Anna Longaiová z Rim. Soboty.

Stavebné práce sa rozbehli svižným tempom, pracovalo sa vzhľadom na vyhovujúce klimatické podmienky až do 20. decembra 2001.

Rekonštrukcia Pamätného domu Š. M. Daxnera na Daxnerovej ulici sa začala 11. septembra 2001. Realizovala ju firma Stavart s. r. o. Rimavská Sobota a prebiehala podľa vypracovaného časového harmonogramu. Kvôli úspore a lepšiemu využitiu pracovného času si pracovníci firmy zriadili v opravovanej budove aj provizórnu nocľaháreň. Oprava pamätného domu ako sídla mužského spevokolu, dychovej hudby a tretej časti mestského múzea so záhradou upravenou na park a s malým pódium na koncerty bola zaradená do projektov Európskej únie Sapard a tak až 90 % nákladov bude hradených z prostriedkov EÚ.

V máji sa začali realizovať dve dôležité **vodohospodárske akcie**. Prvou je výstavba nového zdroja akumulácie pitnej vody pre Tisovec i Rim. Pílu, ktorá sa má uskutočniť postupne v troch etapách. Druhou akciou je výstavba tlakovej kanalizácie v Rimavskej Píle.

Návrh konceptu riešenia ÚPN mesta: Platný zákon ukladá aj nášmu mestu spracovanie územného plánu mesta, ktorý rieši jeho najvážnejšie problémy: bytovú výstavbu, občiansku vybavenosť, dopravu, priemyselnú zónu, likvidáciu odpadu, rekreačné osady, ochranu životného prostredia.

Práce na územnom pláne mesta sú dlhodobé a začala ich r. 1999 firma Urkea Banská Bystrica. Koncept ÚPD bol vyhotovený koncom r. 2000. Pripomienkové konanie sa začalo v máji tohto roku a trvalo do novembra t. r. Po vyhodnotení všetkých pripomienok sa vypracuje zadávací dokument pre projektanta. Spracovanie ÚPD a jej schválenie bude ukončené prijatím príslušného VZN mesta.

Hlavný problém Tisovca spočíva v tom, že mesto má už vyčerpané územné možnosti pre potrebné funkčné plochy a ak sa chce ďalej rozvíjať, musí prekročiť hranice súčasného intravilánu. Nový územný plán obce predkladá koncept riešenia tejto otázky a navrhuje, čo kde lokalizovať a rozvíjať.

Zdravotná a sociálna starostlivosť

Situácia v poskytovaní služieb základnej lekárskej starostlivosti v meste sa roku 2001 v porovnaní s predošlým rokom nijako nezmenila a personálne zabezpečovali lekársku starostlivosť títo praktickí lekári: MUDr. Anna Žiaková, MUDr. Peter Šuran, stomatologička MUDr. Zuzana Šuranová, ďalej detská lekárka MUDr. Milota Bindasová a dvakrát v týždni ordinujúci dochádzajúci gynekológ MUDr. Peter Marko.

Náročnejšie odborné vyšetrenia a ošetrenia poskytuje poliklinika v Hnúšti a v Rimavskej Sobote, hospitalizáciu chorých väčšinou nemocnica v Hnúšti a v Rimavskej Sobote.

Potrebné lieky i voľné predávané farmaceutické prípravky možno dostať v miestnej lekárni Mgr. Anny Mačkovej, resp. v lekárňach susedných miest /Hnúšťa, Rim. Sobota, Revúca, Brezno/.

Humanitárno-sociálnu i zdravotno-charitatívnu pomoc poskytujú ľuďom tradične dobre pracujúce viaceré organizácie a orgány mestskej samosprávy, ako sú: Miestny spolok Slovenského Červeného kríža a klubu darcov krvi v Tisovci i v Rimavskej Píle, Základná organizácia zdravotne postihnutých Tisovec, Základná organizácia Zväzu telesne postihnutých Tisovec, Klub dôchodcov a jednota dôchodcov Tisovec, Domov dôchodcov Tisovec, sociálne oddelenie Mestského úradu Tisovec a komisia ZPOZ- Človek človeku pri mestskom zastupiteľstve.

Rôzne

Urbariálna spoločnosť v Tisovci likvidovaná r. 1950 /pasienky odovzdané miestnemu JRD Tisovec/ a r. 1953 /lesné porasty dané do užívania SLH Hnúšťa/ a obnovená r. 1991 vypadá roku 2001 takto:

- Počet členov: 347

- Stav nehnuteľností: lesné pozemky 1046 ha,41 a, 69 m²

pastva 103 ha,92 a, 98 m²

zastav. plocha 3 a, 85 m²

TTP 9 a, 0,6 m²

Všetky nehnuteľnosti boli dané do prenájmu týmto užívateľom: Lesné združenie /LZ/ Poľana, Agrosopol Hradová s. r. o., Combin s. r. o., Poľovnícke združenie /PZ/ Hradová, PZ Voniaca a PZ mesto Tisovec. Celková suma dividend vyplatená členom: 519,924,- Sk. Spoločnosť spravoval výbor v tomto zložení: predseda Ing. Milan Kubove, členovia výboru JUDr. Miroslav Kriška, Jaroslav Mačko, Oľga Belušiaková, Pavel Buvala, náhradník Želmíra Koľajová. Členovai dozornej rady: Jozef Vengrín- predseda, Mária Mikulová, Rudolf Kriška, náhradník Ján Dianiška.

Odber minerálnej vody na Šťavici: Už dávnejšie vyteká štavica permanentne, neregulovane z dvoch nerezových rúrok z obmurovanej zvislej steny prameňa. Vzhľadom na narastajúci záujem o ňu v posledných rokoch – vo veľkom ju odberajú cudzí odberatelia z Muránskej i našej doliny, odvážajú si ju v autách a speňažujú si ju vo svojich pohostinských zariadeniach, dochádzalo pri prameni k tlačnici a k blokovaniu drobných odberateľov – Tisovčanov.

Neúnosnú situáciu, na ktorú si sťažovali domáci občania, musel riešiť mestský úrad úradnou úpravou odberu minerálky. Prijaté opatrenia platné už od leta 1997 sa však nedodržiavali, preto ich bolo treba koncom tohto roku oživiť a sprísniť aj pomocou dôraznejšej kontroly mestskej polície. Zdá sa, že to pomohlo, situácia na Šťavici sa únosne znormalizovala a pri odbere minerálky sa dodržiavajú tieto pri prameni trvalo zverejnené zásady:

1. Čas čerpania maloodberu /pre nepodnikateľské subjekty do 20 l/ je stanovený od 7.00 do 20.00 hod.
2. Čas čerpania veľkoodberu je od 20.00 do 7.00 hod.
3. Osoba s jednou fľašou do 2 l má prednosť pri čerpaní
4. Jedna osoba čerpá len z jedného prameňa
5. Množstvo presahujúce 50 l možno čerpať iba v čase stanovenom pre veľkoodber

Svetový terorizmus: Historickým medzníkom vojnového násillia a doteraz iba pretlievajúceho terorizmu v rôznych oblastiach sveta sa stala udalosť z utorka 11. septembra 2001, keď teroristická organizácia Al-kaidá v raných hodinách /okolo 9.00 hod./ koncentrovane zaútočila lietadlami skazy na Svetové obchodné centrum /WTC – World trade centre/ v New Yorku a na Pentagon vo Washingtone.

Šeredná udalosť vyvolala nevšedný ohlas na celom svete a rozochvela aj Tisovec. Svetové média chrlili nasledujúce dni nové a nové informácie o udalosti a americká televízia zvečnila aj nárazy a explózie lietadiel do obidvoch čnejúcich veží výškovej budovy WTC. Na udalosť reagoval aj Tisovský

mesačník v najbližšom- októbrovom čísle. Redaktor Juraj Antalík pripravil zaujímavý rozhovor s Tisovčanom prítomným v tie dni v New Yorku. Rudolf Šífrík, poslucháč 5. ročníka Fakulty manažmentu UK v Bratislave, pracoval v čase tej udalosti vo východnej časti Manhattanu, asi 5 km od tragického miesta. Jeho výpoveď v miestnych novinách je mimoriadne atraktívna a zaujímavá. Pohotove zareagoval na vzrušujúcu udalosť aj mestský kronikár František Bábela touto básňou na titulnej strane uvedeného mesačníka:

11. september 2001

Ach, zbav ma, Bože, zlého údesu,
dovoľ mi ešte nádeje sa napiť.
Čo sa to deje zrazu so svetom?
Z lietadiel svietiace fakle sú,
s rachotom padajú mrakodrapy.

Kam zmizol anjel milosrdenstva,
z ďalekej púte nevrátil sa azda,
v rúcho ľahostajnosti sa obliekol?
Piráti vzdušní ostrými nožmi
mladučké letušky surovo vraždia.

Z tých hrozných trosiek Manhattanu
z betónu, železa a ľudských tiel,
z hromady sutín, beztvareho skália,
z tých žalujúcich rozvalín
cez pohoria i ponad moria
sa na svet mračná prachu valia.

A stúpa dym.

A stúpa dym...

Tisovské medovníky v Budapešti: V predvianočnej súťaži „Slovenská gazdinka 2001“, ktorú /už tretí rok/ zorganizovali Zväz Slovákov v Maďarsku a manželka veľvyslanca SR pani Drahomíra Markušová a prezentujú sa na nej tamojšie Slovenky tradičnými slovenskými vianočnými dobrotami a na ktorú dostala tento krát pozvánku aj naša Mgr. Eva Manicová, si práve jej povestné dekorované perníky odniesli najvyššie ohodnotenie – Cenu veľvyslanca Slovenskej republiky. A to z nezmerného množstva vianočných jedál, koláčov a zákuskov!

Podklady pre vypracovanie kroniky za rok 2001:

1. Zápisnica z rokovaní MsZ a MR roku 2001
2. Tisovský mesačník 2001,2002
3. Gemerské zvesti 2001 a iná denná tlač
4. Kronika MsKS
5. Vyžiadané písomné informácie od inštitúcií a organizácií v meste
6. Osobné rozhovory s vedúcimi pracovníkmi škôl a inštitúcií
7. Osobná účasť na zasadnutiach MsZ, na kultúrnych podujatiach a iných verejných akciách v meste

Tisovec 29. septembra 2003

.....